

Oinarrizko errentaren kudeaketari buruzko fiskalizazio-txostena (2009-2010), Comptos Ganberak egina.

Nafarroako Parlamentuko Mahaiak, 2011ko urtarrilaren 31n eginiko bilkuran, erabaki zuen Comptos Ganberak oinarrizko errentaren kudeaketari buruz eginiko fiskalizazio-txostena, 2009 eta 2010ekoa, argitara dadila agintzea.

Iruñean, 2011ko urtarrilaren 31n

Lehendakaria: Elena Torres Miranda

Oinarrizko errentaren kudeaketari buruzko fiskalizazio-txostena (2009-2010), Comptos Ganberak egina

AURKIBIDEA

- I. Sarrera (25. or.).
- II. Oinarrizko errenta eta horren kudeaketa (26. or.).
 - II.1. Oinarrizko errenta eta gizarte-bazterketa (26. or.).
 - II.2. Oinarrizko errentaren kontzeptua eta errenta emateko baldintzak (27. or.).
 - II.3. Oinarrizko errenta emateko prozedura (29. or.).
 - II.4. Oinarrizko errenta kudeatzeko organoak (31. or.).
- III. Helburua eta norainokoa (31. or.).
- IV. Ondorioak eta gomendio orokorrak (32. or.).
 1. eranskina. Oinarrizko errenta jasotzen duten familiei buruzko txostenaren laburpena (43. or.).
 2. eranskina. Gizarteratze-adierazle nagusiak (49. or.).
 Behin-behineko txostenari egindako alegazioak (50. or.).
 Aurkeztutako alegazioei Comptos Ganberak emandako erantzuna (50. or.).

I. SARRERA

2010eko apirilaren 12an, Nafarroako Parlamentuko Eledunen Batzarrak, Socialistas del Parlamento de Navarra parlamentu-taldeak eskatuta, erabaki zuen Comptos Ganberari honakoa eskatzea:

“Txosten bat, lehentasunez egina, Gizarte Zerbitzuen zorroak 69/2008 Foru Dekretuaren bitartez garaturiko foru araudiaren aplikazioari eta betetzeari buruzkoa; halaber, Nafarroako 2009ko eta

2010eko Aurrekontu Orokorretan jasotako aurrekontu-ahaleginen bidez lortutako helburuei eta artatutako pertsona-kopuruari, oinarrizko errenta izeneko laguntza ekonomikoak izapidetzeko epeei eta laguntza horiek emateari buruzkoa ere. Txostenean orobat jasoko dira beste alderdi osagarri batzuk, baldin eta erakunde horren iritziz ezagutu eta jorratu beharrekoak badira.

Azken finean, Comptos Ganberaren lanean ezarritako helburua, gutxienez ere, ondokoak zehaztea izan liteke, ezertan ere galarazi gabe erakunde horrek, egoki iritziz gero, zabaldu eta osatu egin lezakeela txostena:

2009. urtean:

- 2009an oinarrizko errenta eskatu duten pertsonen kopurua.
- 2009an ebatzitako espedienteen kopurua.
- 2009an espediente horiek ebazteko batez beste behar izan den denbora, eskabidea egin zenetik osorik ebatzi bitarte, eta 69/2008 Foru Dekretuan ezarritako epeak gainditu ote diren.
- 2009an laguntza ekonomiko horiek egiaz jasotzeko epeak, laguntza ematen denetik erabat betetzen den arte.
- 2009an atzerapen horiek justifika litzaketen arrazoiak, baldin eta arrazoirik badago.
- Kasua bada, hartutako edo planifikatutako neurriak, detektatutako balizko arazoak gainditzea bilatzen dutenak.

2010. urtean:

- 2010ean oinarrizko errenta eskatu duten pertsonen kopurua, eskatutako txostena egin den unera arte.
- 2010ean ebatzitako espedienteen kopurua, eskatutako txostena egin den unera arte.
- 2010ean aztertu den aldian, espediente horiek ebazteko batez beste behar izan den denbora, eskabidea egin zenetik osorik ebatzi bitarte, eta 69/2008 Foru Dekretuan ezarritako epeak gainditu ote diren.
- 2010ean aztertu den aldian, laguntza ekonomiko horiek egiaz jasotzeko epeak, laguntza ematen denetik erabat betetzen den arte.
- 2010ean aztertu den aldian, atzerapen horiek justifika litzaketen arrazoiak, baldin eta arrazoirik badago.

• Kasua bada, hartutako edo planifikatutako neurriak, detektatutako balizko arazoak gaintzea bilatzen dutenak.”

Eskaera hori betetze aldera, Comptos Ganberak 2010erako duen jarduketa-programaren barruan sartu da Oinarrizko errentaren kudeaketari buruzko fiskalizazio-txostena (2009-2010).

Lana auditoriako teknikari batek eta auditore batek osatutako talde batek egin du, 2010eko ekainetik urrira bitartean. Era berean, Comptos Ganberaren zerbitzu juridikoen, informatikoen eta administratiboen laguntza izan dugu.

Txostena lau epigrafetan dago banatuta, sarre-ra hau barne. Bigarren epigrafean, oinarrizko errentaren kontzeptuari eta kudeaketari buruzko gertakaririk aipagarrienen laburpena egiten da; hirugarrenean, lanaren helburuak eta norainokoa azaltzen dira, eta, laugarrenean, berriz, ateratako ondorioak eta gomendio orokorrak. Txostenak bi eranskin ditu, zeinetan informazio osagarria ematen baita oinarrizko errenta jasotzen duten etxeetan krisi ekonomikoak izan duen eraginari buruzko azterlan bateko ondorioen laburpenari buruz eta laneratze arloko neurrien adierazleen bilakaerari buruz.

Eskerrak eman nahi dizkiegu Nafarroako Gobernuko Gizarte Gaietako Departamentuko langileei, lan hau egiterakoan eman diguten laguntza-rengatik.

II. OINARRIZKO ERRENTA ETA HORREN KUDEAKETA.

II.1. OINARRIZKO ERRENTA ETA GIZARTE-BAZTERKETA

Oinarrizko errenta aldizkako prestazio ekonomiko bat da, bizirauteko oinarrizko gastuak ordain ditzan errenta horren onuradunak, baliabide ekonomikorik ez daukanak. Errentaren azken xedea da bazterturik edo baztertze-arriskuan dauden pertsonak gizarteratzea.

Laguntza hori ez da isolaturik hartu behar; izan ere, beste neurri batzuekin batera, gizarte-bazterketaren aurkako borrokan txertatzen da, gizarte-bazterketa txirotasunaz edo baliabide ekonomiko- en urritasunaz harantzago doan kontzeptua baita.

Gizarte-bazterketatzat jotzen da “gizabanako batek pairatzen duen gizarte-deskalifikazioko prozesua, zeinaren bidez pertsonak gizarteratzeko bi lokarri nagusien hauskortasuna areagotzen baita: gizarte-lokarriak bere zabalean hartuta (familia harremanak, erkidegoan parte hartzea eta politikan parte hartzea) eta enplegua.”

Ongizatearen Estatuaren funtsezko ezaugarri bat da premia-egoeretako babesa.

Gizarte-bazterketak eta horri lotutako adierazpide anitzek beharrezkoa egiten dute neurriak hartzea, pasiboak izatetik (prestazio ekonomiko hut-sak) proaktiboak izatera igaroko direnak, prestazio ekonomikoak enpleguaren eta gizarteratzearen bidez eskuratzea bilatzen baitu kontzepzio proaktibo horrek. Hori da Nafarroako Gobernuak 1998ko ekainaren 22an onetsi zuen Gizarte-bazterketaren aurkako 1998-2005 Planaren abiapuntua.

Plan horrek ondoko helburu orokorrak ditu:

1. Laguntza ekonomikoak ematea familia behartsuenei, haiei aukera emate aldera muturreko txirotasun-mailak gaintu ditzaten, laguntza horiek jasotzeko baldintza izaki gizarteratzeko programa adostu bat ezartzea (gutxieneko diru-sarrerak bermatzea).

2. Laneratze tresna berariazkoak ezartzea gizarte-bazterketako egoeran dauden pertsonentzat (laneko prestakuntza eta enplegua).

3. Etxebizitza edo bizileku duin bat edukitzean laguntzea sektorerik behartsuenei (etxebizitza).

4. Hezkuntza-integrazioa erraztea arazo sozialak dituzten taldeei (hezkuntza).

5. Bazterturako pertsonen osasun sistemaren baliabiden multzoa erabil dezaten bultzatzea, herritarrek oro har dituzten baldintza beretan (osasuna).

6. Banakako gizarteratze-prozesua gidatzea eta babestea, arazo sozialak dituen pertsona bakoitzaren aukeretara eta beharrianetara egokিতuta (akonpainamendu soziala eta erantzunkidetasun soziala).

Hori lortzeko, Gizarte Gaietako Departamentuak programak garatzen ditu, prestazioak kudeatzen ditu eta gizarte-bazterketaren aurka borrokatzea bideratutako ekimenak bultzatzen ditu; txosten honen bigarren eranskinean jasotzen da gizarteratze-neurri horien adierazle nagusien bilakaera.

Halatan, gizarteratzeko eta laneratze ondoko prestazio ekonomikoak eta tresnak ezarri dira:

- Oinarrizko Errenta.
- Gizarteratzeko eta laneratze zentroak.
- Gizarteratzeko eta laneratze ekipoak.
- Gizarteratzeko ekipoak etxebizitzaren arloan.
- Egoitza-plaza bat izate aldera, familiaren egoera ebaluatze zerbitzua.

- Egoitzako arreta zerbitzua.
- Etxerik gabeko pertsonentzako harrera-zerbitzua.
- Gizartean bazterturik dauden pertsonentzako larrialdiko aparteko laguntzak.
- Diru-laguntzak, nahi erara erabiltzekoak, komunitate terapeutikoan tratamendua jasotzen dutenentzat.
- Familia- eta gizarte-integratze laguntzak.
- Diru-laguntzak eta akonpainamendu soziala ingurune irekian, moldagabezia sozialean dauden pertsonentzat.
- Zentro okupazionalaren zerbitzua gizartean bazterturik dauden pertsonentzat.
- Babestutako enplegu soziala.
- Enpresetan laneratzeko laguntzak.
- Banakako lan-proiektuetarako laguntzak.
- Gizarteratze-etxebizitza bat eskuratzeko laguntzak.
- Gizarteratzearen arloan aritzen diren irabazi-asmorik gabeko gizarte ekimeneko entitateentzako diru-laguntzak.

Prestazio eta zerbitzu horiek Gizarte zerbitzu orokorren zorroa onesten duen ekainaren 17ko 69/2008 Foru Dekretuan jasota ageri dira; arlo honetan, guztira, 17 prestazio jasotzen dira, eta horietako 11 bermatuak dira.

II.2. OINARRIZKO ERRENTAREN KONTZEP-TUA ETA ERRENTA EMATEKO BALDINTZAK

Oinarrizko errenta da diru baliabiderik ez duten familientzako aldizkako prestazio ekonomikoa, oinarrizko premiei aurre egiteko eta bazterketa-egoeran dauden pertsonen gizarteratzea sustatzeko helburua duena. Prestazio osagarri bat da, beste edozein motatako gizarte baliabide eta prestazio ekonomikoren ordezkia.

Gizarte zerbitzuen zorroaren arabera, prestazio hau "bermatua" da; alegia, eskubide subjektibo gisa exijitzekoa, eta aurrekontuan unean-unean dagoen zuzkidurarekin zerikusirik ez duena.

Ondoko baldintzak bete behar dira:

Onuradunak

25 urte baino gehiago eta 65 urte baino gutxiago edukitzea. 25 urtetik beheitikoe ere jaso dezakete, baldin eta gizartean bazterturik dagoen edo egoteko arriskuan dagoen familia-unitate independente bat osatzen badute.

Familia-unitateak bere baitan hartzen ditu eskatzailea eta, kasua bada, harekin bizi diren pertsonak, ezkontuta daudelako edo gisako afektibitate-harremana dutelako, zein ere den haien sexu-joera, edo bigarren maila bitarteko odol-ahaidetasuna eta lehen mailako ezkontza-ahaidetasuna dutelako.

Errenta jasotzeko baldintzak:

- Laneratze eta gizarteratze proiektu batean sartuta egotea.
- Eskaera egin aurreko urtean Nafarroan modu jarraituan egoitza eduki izana.
- Legozkiokoen mota orotako pentsioak edo sorospinak eskatu izana aurretiaz administratziotako edozeini eta Gizarte Segurantzari.
- Oinarrizko Gizarte Zerbitzuekin gizarteratze-eta laneratze-akordio bat sinatu izana, salbuespenak salbuespen, laneratzea eta gizarteratzea helburu.
- Prestaziorako ezarritako diru-sarrerak baino txikiagoak edukitzea.

Salbuespenez, familia-unitateek prestazioa jaso ahalko dute baldintza guztiak bete ez arren, baldin eta familia premia bereziko egoeran jartzen duten inguruabarrak gertatzen badira.

Aurkezteko epea

Urte osoa

Zerbitzuaren intentsitatea

- Zenbatekoa: ateratzen da elkarlotuz lanbide arteko gutxieneko soldataren ehunekoa –urtero ezarriko da–, dir-usarrera berekiak eta familia-unitatea osatzen duten kideen kopurua, ondoko gehieneko eskalaren arabera:

Familia-unitateko kideak	2009		2010	
	LGS %	Hileko gehieneko zenbatekoa (eurotan)	LGS %	Hileko gehieneko zenbatekoa (eurotan)
1	90	561,60	100	633,30
2	110	686,40	120	759,96
3	120	748,80	130	823,29
4	130	811,20	140	886,62
5	140	873,60	150	949,95
6 edo gehiago	150	936,00		

- Mugak: Haren diru-sarrera berekiei erreparatuta, familiako gehienekoa LGS-ren ehuneko 150 izanen da; gutxienekoa, berriz, ez da inolaz ere izanen LGS-ren ehuneko 10 baino txikiagoa.

- Iraupena: sei hilabete, beste horrenbesteko epeetan modu jarraituan luza daitekeena, gehie- nez ere bi urte egin arte. Salbuespenez, eta kontseilariaren foru agindu bidez, gehieneko epe hori gainditu ahalko da, baldin eta arrazoi bereziak gertatzen badira; halakoetan, orobat, arestiko paragrafoetan adierazitako zenbatekoa ez den beste bat ezarri ahalko da oinarrizko errentarako.

Emateko epea

Gizarte zerbitzuen zorroak berrogeita bost eguneko epea ezartzen du, Departamentuan eskabidea aurkeztu denetik aitzina; onuradunak indarkeria sexista pairatzen duten emakumeak badira, berriz, epea hilabetekoa izanen da. 2008ra arte, epe orokorra bi hilabetekoa zen, eskabidea egiten zenetik aitzina.

Zorro horrek berak ezartzen du, ordea, oinarrizko errentaren sistemarako sarbidea oinarrizko gizarte zerbitzuetan egin behar dela; izan ere, errenta emateko alde aurretik eskatzen da oinarrizko gizarte zerbitzuek eskatzailearen balorazioa egin izana eta gizarte-bazterketako egoeran edo egoteko arriskuan dagoela erabaki izana. Oinarrizko gizarte zerbitzuen eginkizun hori oinarrizko laguntzako bi prestazio bermatuta gautzatzen da:

- Harrera, orientazioa, balorazioa eta diagnostiko soziala eta/edo gizarte- eta hezkuntza-arloko egiteko zerbitzua.

- Prestazioak izapidetzeko zerbitzua.

Bi prestazio horiei dagokienez, zeinek bere epea dauka: hilabete, horietako bakoitzak.

Hortaz, ondokoa da oinarrizko errenta izapidetzeko egiazko epea: bi hilabete oinarrizko gizarte

zerbitzuen kasuan, eta 45 egun, Departamentuaren kasuan.

Nahitaezko dokumentazioa

- Eskabidea, berariazko inprimakian (oinarrizko gizarte zerbitzuetan jaso ahalko da) behar bezala beteta eta interesdunak sinatuta.

- Oinarrizko gizarte zerbitzuak eginiko gizarte-txostena.

- Nortasun agiriaren fotokopia, egoitza-baime-narena (Atzerritarren Identifikazio-txartela) edo, kasua bada, eskatzailearen nahiz familia-unitateko gainontzeko kideen pasaportearena eta Familia Liburuarena.

- Eskatzailearen eta haren familia-unitateko kide guztien diru-sarreraren frogagiriak (nominak, prestazioak, pentsioak, sorospenak, lanerako ezintasun iragankorra), egungoak eta azken sei hilabeteetakoak (eskabidea egin den hilabetekoa barne).

- Gizarteratze- eta laneratze-akordioa, ezarritako ereduari jarraikiz.

- Banantze edo dibortzio kasuetan, hitzarmen arau-emailea edo epai judiziala eta, kasua bada, ezarritako pentsioa ez ordaintzeagatik abiarazitako ekintza judizialak, baldin eta jada jasota ez badaude oinarrizko gizarte zerbitzuen espedientean.

- Transferentzia bidezko ordainketa egiteko eskabidea.

- Errola-ziurtagiria(k), laguntza-eskaera egin aurreko urtean Nafarroan modu jarrituan egoitza eduki izana frogatzen du(t)ena.

- Bizikidetasun-ziurtagiria, zeinetan jasoko baitira etxebizitza berean elkarrekin bizi diren pertsona guztien izenak, odol- edo/eta ezkontza-ahaide-tasuna zehaztuta.

Laneratze- eta gizarteratze-akordioa

Laneratze- eta gizarteratze-akordioa bi hilabete-ko epean sinatu beharra dago, oinarrizko errenta eman izana jakinarazten denetik aitzina. Akordioak berekin inplizituki darama oinarrizko gizarte zerbitzuen eta laneratze- eta gizarteratze-ekipoen akonpaimendu soziala edo jarraipena. Batzuek nahiz besteek txosten bat aurkeztuko diote Departamentuari, laneratze- eta gizarteratze-prozesuan muntako aldataririk egon baldin bada, horren berri emateko.

Akordio horrek Administrazioak emanen dituen laguntzak bilduko ditu, bai eta onuradunek prozesu hori burutzeko ibilbidean hartutako konpromisoak ere. Akordio horretan sar litezkeen ekintzak dirateke:

- Egonkortasun pertsonala, bizikidetasun-oreka eta gizarteratzea nahiz parte-hartze soziala sustatzeko ekintzak, bereziki eguneroko bizitzako ingurunean.
- Familia-unitateko adingabeen derrigorrezko eskolatzeko ziurtagintza ekintzak.
- Hezkuntza nahiz prestakuntza arloko ezagutza berriak eskuratzeko alde aurreko azturak eta trebetasunak lortzeko eta garatzeko ekintzak.
- Prestakuntza-jarduera berariazkoak edo prestakuntza maila nahiz gaitasun profesionalak lanmerkatuaren eskakizunetara egokitzea ahalbidetzen dutenak.
- Soldatuko lanpostu bat edo autoenpleguko proiektu baten bidezkoa lortzea ahalbidetuko duten ekintzak.
- Osasun sistema orokorrean sartzea erraztuko duten ekintzak, bereziki tratamendu mediko espezializatua behar den kasuetan edo desintoxikatze-ko eta mendekotasuna gainditzeko ekintza berariazkoak behar diren kasuetan.
- Babes-zentroetan harrera eman zaien adingabeen desinstituzionalizazio- eta gizarteratze-prozesura bideratutako ekintzak.
- Gizarteratzea edo laneratzea erraztuko duten beste ekintza batzuk.
- Akordioan ezin izanen dira sartu lan-izaerakotzat jotzen ahal diren jarduerak, non eta atzean ez duten gisa horretako kontratu bat.

II.3. OINARRIZKO ERRENTA EMATEKO PROZEDURA.

Bi prozedura daude: arrunta eta erraztua.

a. Prozedura arrunta

120/1999 Foru Dekretuan eta hura garatzen duen erregelamenduan jasotzen dena. Honakoa da funtsean:

- Eskabidea.- Interesdunak eskatuta abiarazten da espedientea, eredu normalizatu batean eta eskatutako dokumentazioa aurkeztuta; hori guztia oinarrizko gizarte zerbitzuetan edo araudi orokor-rrak ezarritako tokietan egin beharra dago. Oro har, prozedura gizarte zerbitzuetan abiarazten da, eta horiek baloratzen dute, prozedura abiarazi aurretik, eskatzaileak baldintzak betetzen ote dituen.

• Dokumentazioa

- Ondasunari buruzko zinpeko aitortpena. Familia-unitate osoaren baliabide ekonomikoak, azken sei hilekokoak, ezin dira iritsi oinarrizko errentarako unean-unean aurreikusitako zenbatekora.

- Etxebizitza berean elkarrekin bizi diren pertsonen eta eskatzailearekiko harremanari buruzko zinpeko aitortpena.

- Oinarrizko errenta eman izana jakinarazten denetik gehienez ere bi hilabetean laneratze- eta gizarteratze-akordio bat sinatzeko konpromisoa.

- Oinarrizko gizarte zerbitzuari familia-unitatearen osieran edo egoera ekonomikoan gertatutako edozein aldaketa 15 eguneko epean jakinarazteko konpromisoa, baldin eta aldaketak baliabide ekonomikoen zenbaketari edo jaso beharreko dirukopuruaren zenbaketari eragiten badio.

- Eskatzailearen eta familia-unitateko gainontzeko kideen Nortasun Agiriaren edo pasaportearen fotokopia (halakorik eduki behar dutenena) eta Familia Liburuarena (gaur egun halakorik ez dago), baldin eta jada jasota ez badaude oinarrizko gizarte zerbitzuaren familia-espedientean.

- Banantze edo dibortzioari buruzko hitzarmen arau-emailea edo epai judiziala eta, kasua bada, ezarritako pentsioa ez ordaintzeagatik abiarazitako ekintza judizialak, baldin eta jada jasota ez badaude oinarrizko gizarte zerbitzuaren espedientean.

- Eskatzaileak, baldin eta etxebizitza egonkorrik ez badu, eskabidea izapidetzen duen oinarrizko gizarte zerbitzuan ezarriko du bere etxebizitza, arau honen ondorioetarako, kasu bada bertan jasoko baitu laguntza eta bertan egingen baita laneratze- eta gizarteratze-akordioaren jarraipena.

Ez dute laneratze- eta gizarteratze-akordioa egin behar izanen dirua jaso besterik egin behar ez dutenek eta, oinarrizko gizarte zerbitzuen eta laneratze- eta gizarteratze-ekipoaren iritziz, beste-lako onurarik behar ez dutenek.

- Oinarrizko gizarte zerbitzuek eta Departamentuak izapidetzea. Eskabidea jasotzen denetik 20 egun naturaleko gehieneko epean, oinarrizko

gizarte zerbitzuak espedientea osatuko du eta Departamentuari igorriko dio.

Espedienteak, arestian adierazitako dokumentazioaz gain, eredu normalizatuaren arabeko txosten sozial bat edukiko du, gutxienez ere ondokoak jasoko dituena:

- Eskabideari nahitaez erantsitako dokumentuetan jasotako datuak –oinarrizko gizarte zerbitzuaren familia-espedientearen sartuko dira horien fotokopiak– eta familia-unitatea osatzen duten pertsonen egiazko elkarbizitza buruzko gainontzeko datuak.

- Udal-eroldan jasotako datuak edo bizilekua frogatzen duten bestelako datu batzuk.

- Bazterketa egoerari edo egoera horretan egoteko arriskuari buruzko azalpena eta balorazioa, bizitako bazterketa-inkorporazio prozesua, laneratze- eta gizarteratze-prozesu baten premia (edo premiarik eza) eta horren aurreko jarrera pertsonala.

- Oinarrizko gizarte zerbitzuak zuzenenean nahiz zeharka ikasitako beste datu batzuk, ekonomia-beharrizaneko egoerari buruzkoak.

Departamentuko organo eskudunak Ekonomia eta Ogasun Departamentuan egiaztatuko ditu familia-unitatearen diru-sarrereri eta ondareari buruzko datuak eta beharrizan-egoera baloratzeko balio dezaketen bestelako datuak, edozein administrazioaren esku daudenak. Dokumentazioan akatsak edo kontraesanak ageri baldin badira, oinarrizko gizarte zerbitzuak edo Departamentuak eskatzaileari eskatu ahalko diote 10 eguneko epean aurkez ditzan espedientearen osatzeko beharrezkoak diren datuak edo dokumentuak, eta ohar-taraziko diote hori egin ezean eskaera atzera botako dela eta espedientearen bestelako izapiderik gabe artxibatuko dela.

- Ebazpena. Departamentuko organo eskudunak modu arrazoituan emanen du ebazpena, eta bi hilabeteko epean (1999ko ekainetik 2008ko uztailera bitarteko eskabideen kasuan) edo 45 eguneko epean (2008ko uztailaren 10etik aitzina-koetan) jakinarazi beharko da.

- Sortzapena eta ordainketa. Oinarrizko errenta sei hilabeko epeetarako ematen da, eta gehienez ere 24 hilabeterako. Luzapen horietarako beharrezkoa da, soilik, eskabidea berriz aurkeztea eta oinarrizko gizarte zerbitzuak eta laneratze- eta gizarteratze-ekipoak txostena egitea, une horretara bitarte jarraitutako prozesuaren berri emanez.

Salbuespenez, eta kontseilariaren foru agindu bidez, gehieneko epe hori gainditu ahalko da, bal-

din eta arrazoi bereziak gertatzen badira; halakoe-tan, orobat, araudi orokorrean adierazitako zenbatekoa ez den beste bat ezarri ahalko da oinarrizko errentarako.

b. Prozedura erraztua

Urriaren 14ko 313/2009 Foru Aginduaren bidez prozedura aldatu eta oinarrizko errentaren onuradun jakin batzuei aplikatzeko zaien izapidetze erraztua arautu zen. Foru aginduan adierazten da prozedura arruntak atzeratu egiten duela unean unean gizarte-bazterketa egoeran dauden pertsonen errenta eskuratzea, baliabide ekonomikorik ezagatik soilik. Hartara, laneratze- eta gizarteratze-akordioaren baldintza kentzen zaie ondoko langileei:

- Beste inoren konturako langileei, azken hamabi hilabeteetan langabezia prestazioa jaso eta agortu badute edo oinarrizko errentarengatik egokituko litzaiekeena baino zenbateko txikiagoa jasotzen badute.

- Beren konturako langileei, gutxienez ere sei hilabete kotizatu badute azken urtean.

Prozedura horren baldintzak:

- Departamentuari eskaria egitea eredu normalizatuan, jasota utzita prozedura erraztua aplikatzen dela, oinarrizko gizarte zerbitzuetan izapidetuta. Oinarrizko zerbitzuei dagokie foru agindu honetan araututako prozedura erraztua aplikatzea justifikatzen duten inguruabarrak eta baldintzak baloratzeko.

- Eskabideari erantsi beharreko dokumentazioa:

- Eskatzailearen eta bizikidetzako familia unitateko gainerako kideen identifikazio pertsonala.

- Familia liburua.

- Eskaera egin aurreko urtean Nafarroan modu jarraituan egoitza eduki izana frogatzen duen dokumentua.

- Gaur egun zein helbidetan bizi diren, bertako bizikidetasun agiria.

- Enpleguaren Institutu Nazionalaren egiaztagiria, prestazioa jasotzen ari dela edo azken hamabi hilabeteetan prestazioa jaso dela egiaztatzeko, beste inoren konturako langileen kasuan; beren konturako langileen kasuan, diru-sarrereri buruzko zinpeko aitortzea eta Gizarte Segurantzako azken kotizazio orriaren frogagiria.

- Familia unitateko kide guztien diru-sarrereren ziurtagiriak (nominak, pentsioak, prestazioak edota entitate publiko edo pribatuetatik jasotako

sorospenak) eta/edo diru-sarrera horiek eskatu izanaren frogagiria, horrelakoak jasotzeko eskubidea izanez gero.

– Transferentzia bidez ordaintzeko eskaera.

- Eskabidea bete ondoren, Familia, Gazteria, Kirol eta Gizarte Gaietako Departamentura bidaliko da, baloratzeko eta laguntza kudeatzeko, araudi orokorraren arabera.

- Prozedura hori ezin izanen da erabili ondoko ondoko bialdi baino gehiagotan. Prestazioa urtebetez jarraian jaso ondoren, jatorrizko egoerak bere horretan irauten badu, eskabide berria edo prestazioaren berriztapena bide arruntetik izapidetu beharko da.

II.4. OINARRIZKO ERRENTA KUDEATZEKO ORGANOKAK.

Udaletako oinarrizko gizarte zerbitzuei dagokien oinarrizko errentaren eskabidearen izapidea abiaraztea.

Oinarrizko errenta ematearen izapiderako eskumena Familia, Gazteria, Kirol eta Gizarte Gaietako Departamentuarena da, eta, zehazki, Gizarte Gaien eta Garapenerako Lankidetzaren Zuzendaritza Nagusiarena.

Zuzendaritza nagusi horren barruan dago Gizarteratzearen Atala eta Zerbitzua.

Halatan, Gizarteratzearen Zerbitzuari dagokio:

a) Gizarteratze-prestazioak eta –programak koordinatu, kudeatu, kontrolatu eta ebaluatzea.

b) Gizarteratze-programen exekuzioari begira beste unitate, departamentu eta erakunde batzuekin koordinatzeko egiturak sustatzea.

c) Plangintza eta Azpiegituren Zerbitzuarekin lankidetzan aritzea Departamentuaren programen eta planen diseinua, ebaluazioa eta jarraipena egiteko.

d) Plangintza eta Azpiegituren Zerbitzuak gizarteratze arloko langileentzat taxututako prestakuntza programen koordinazioa, kudeaketa, kontrola eta ebaluazioa.

Gizarteratze Atalak ondoko eginkizunak ditu, besteak beste:

a) Gutxieneko Diru-sarreraren Programaren kudeaketa eta izapidetzea.

b) Departamentuan ezarritako gizarteratze-prestazioen eta –programen kudeaketa eta izapidetzea.

c) Gizarteratze arloko koordinazio- eta ebaluazio-baliabideetan parte hartzea.

d) Departamentuen edo erakundearen arteko lan-talde teknikoetan parte hartzea, gizarteratzearen arloan.

e) Kotizazio gabeko sorospenen eta pentsioen espedienteen kontrola, jarraipena eta izapidetzea.

Atal honi atxikita dago, 2007ko abuztutik aitzina⁽¹⁾, Pentsioen Bulegoa, zeinaren eginkizunak baitira, besteak beste, kotizazio gabeko sorospenen eta pentsioen espedienteak jaso, aztertu eta baloratzea eta alargun-pentsioen osagarria izapidetzea.

III. HELBURUA ETA NORAINOKOA

Parlamentuaren eskariaren arabera, lan honekin honako helburuak bilatzen ditugu:

1. Oinarrizko errentaren kudeaketan aplikatutako administrazio-prozeduraren egokitasuna egiaztatzea, hautemanen, kasua bada, prozeduraren ahulguneak, haren aplikazio praktikoa eragozten dutenak, eta ahulgune horiek gainditze aldera kudeaketaren arloan jarraitu beharko liratekeen gomendioak proposatzea.

2. Gizarte-prestazio honi buruzko estatistika nahiz aurrekontu arloko informazioa lortzea aztertutako epeari dagokionez, Parlamentuaren eskarekin bat.

Lanaren norainokoari dagokionez, oinarrizko errentaren kudeaketa prozesuari buruzko dokumentazio orokorra, prozedura-eskuliburua eta errenta emateko espedienteak aztertu dira.

- Prestazio hau eman, kudeatu eta kontrolatzeko aplikatutako prozedura aztertu da, arreta berezia jarrita araudi indardunean ezarritako epeen betetzean, hala laguntza-eskariaren administrazio-izapidetzeari nola egiaz gauzatzeari dagokienez.

- Prozedura hori egiaztatu da eskatzaileen eta onuradunen lagin baten bidez.

- Aztertutako epeari buruzko aurrekontu eta estatistika arloko informazioa lortu da.

Parlamentuak eginiko eskaerarekin bat, 2009ko ekitaldia eta 2010eko lehen seihilekoa

(1) Paragrafo hau aldatu da, 1. alegazioaren ondorioz.

aztertu dira. Zenbait alderditan, berriz, 2007tik aitzinako bilakaera ere aztertu da.

Hona oinarritzko errentaren kudeaketari aplikatu beharreko oinarritzko araudia:

- Eskubide sozialen gutun baterako apirilaren 6ko 9/1999 Foru Legea.

- Gizarte Zerbitzuei buruzko abenduaren 14ko 15/2006 Foru Legea.

- Eskubide Sozialen Gutun baterako apirilaren 6ko 9/1999 Foru Legea aldatzeko uztailaren 2ko 13/2008 Foru Legea.

- Oinarritzko errenta arautzen duen apirilaren 19ko 120/1999 Foru Dekretua.

- Abuztuaren 17ko 58/1999 Foru Agindua, Gizarte Ongizate, Kirol eta Gazteria kontseilariak emana, zeinaren bidez garatzen baita Oinarritzko errenta arautzen duen apirilaren 19ko 120/1999 Foru Dekretua.

- Irailaren 10eko 69/2008 Foru Dekretua, Gizarte Zerbitzu Orokorren Zorroa onesten duena.

- 313/2009 Foru Agindua, urriaren 14koa, Familia, Gazteria, Kirol eta Gizarte Gaietako kontseilariak emana, Oinarritzko Errentaren onuradun jakin batzuei aplikatzen ahal zaien tramitazio prozedura erraztua arautzen duena.

- Oinarritzko errentari buruzko prozedura-eskuliburua, Gizarte Gaien eta Garapenerako Lankidetzaren Zuzendaritza Nagusiak egina.

Lana gauzatu da Espainiako Estatuko Kanpo Kontroleko Organo Publikoak Koordinatzeko Batzordeak onetsitako eta Comptos Ganberaren fiskalizazio-eskuliburuan jasotako sektore publikoaren auditoriari buruzko printzipioei eta araei jarraituz, eta azterlanaren helburuen eta inguruabarren arabera beharrezkotzat jo ditugun hauta-proba edo prozedura tekniko guztiak aplikatuz. Prozedura horien artean erabili da laginen teknika, edo laguntza hauek emateko espedienteak berrikustekoa.

IV. ONDORIOAK ETA GOMENDIO OROKORRAK

Jarritako helburuak kontuan hartuta, hona egindako lanetik ateratzen diren ondorio orokorrak:

1. Oinarritzko errenta da diru baliabiderik ez duten familientzako aldirizko prestazio ekonomikoa, helburu bikoitzarekin ematen dena:

a. Etxe horietako oinarritzko beharizanak aseptzea

b. Bazterketa-egoeran dauden pertsonen gizarteratzea sustatzea.

Gizarte zerbitzuen zorroaren arabera, prestazio hau "bermatua" da; alegia, eskubide subjektibo gisa exijitzekoa, eta aurrekontuan unean-unean dagoen zuzkidurarekin zerikusirik ez duena.

Ongizatearen Estatuaren funtsezko ezaugarri bat da premia-egoeretako babesa, eta hala dago jasota Espainiako Konstituzioan nahiz gisa horretako egoerak konpontze aldera onetsitako foru araudian.

2006tik aitzina, Nafarroako gizarte zerbitzuen sistema publikoak sistema asistentziala izateari utzi zion, eta berme-sistema bat izatera igaro zen, zeinetan pertsonak gizarte zerbitzuen zenbait prestaziotarako eskubidea duten.

2. 2008aren amaieratik aitzina, krisi ekonomikoak eragin berezia izan du lan-merkatuan, eta Nafarroako familia askoren bizi-baldintzek okerrera egitea eragin du; halatan, nabarmen igo dira oinarritzko errentaren laguntza jasotzeko eskabideak eta Nafarroako Gobernuak laguntza horiek ordaintze aldera aurrekontuetatik baliatu behar izan duen diru-kopurua. Okerrera egite horrek orobat eskatzen du administrazio publikoek erantzun azkar eta zalua ematea, laguntza horiek alait lasterren hel dakizkien onuradunei.

1. helburua. Oinarritzko errentaren kudeaketan aplikatutako administrazio-prozeduraren egokitasuna egiaztatzea, hautemanez, kasua bada, prozeduraren ahulguneak, haren aplikazio praktikoa eragozten dutenak.

3. Langileak. Oinarritzko errenta emateko esku-mena Nafarroako Gobernuko Familia, Gazteria, Kirol eta Gizarte Gaietako Departamentuari dago; eta, zehazki, Gizarte Gaien eta Garapenerako Lankidetzaren Zuzendaritza Nagusiari, eta, horren barruan, Gizarteratzearen Atalari eta Zerbitzuari.

Ondoko taulan aztertzen da atal horretako langileen bilakaera:

Lanpostua	organikoa	lanpostuak	lanpostuak
Atalburua	1	1	1
Administrariak	7	7	11
Laguntzaileak	1	-	-
Hezitzaileak	1	1	1
Erdi maila	2	2	2
Teknikariak	14	11	15
Guztira	26	22	30

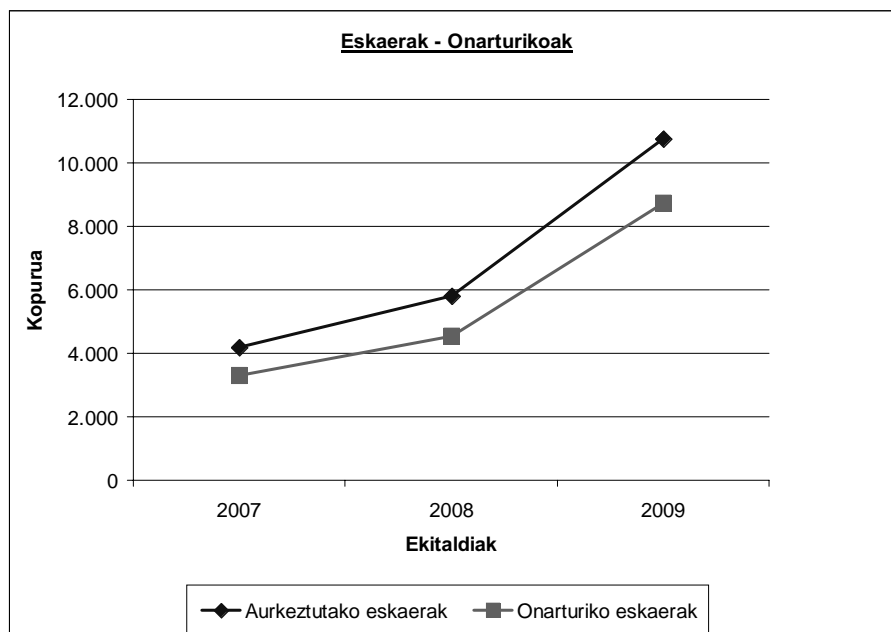
Alegia, 2009tik 2010era, betetako lanpostuen gehikuntza teknikarien lanpostuetan metatu da –gizarte laguntzaileak, gizarte langileak eta gizarte hezitzaileak–, aldi baterako lau lanposturekin indartuta 2010eko otsailetik, bai eta administrazioko langileen lanpostuetan, 2010eko otsailetik abuztura bitarte lau lanposturekin indartuta. 2011rako, Funtzio Publikoaren Zuzendaritza Nagusiak adminis-

trazioko langileen eta teknikarien plantilla handitzea baimendu du (handitzea zenbaterainokoa izanen den behin betikoz zehaztea falta da).

4. Teknikarien gehikuntza –ehuneko 36koa–, garrantzitsua izan arren⁽²⁾, eskabideen kopurua eta emandako laguntzen kopurua baino txikiagoa izan da; izan ere, horiek bikoiztu egin dira azken urteotan, ondoko taulan ikus daitekeenez:

Aurkeztutako eskaerak	4.183	5.799	10.766	6.767
Onarturiko eskaerak	3.307	4.524	8.716	5.407
Emandako laguntzen ehunekoak	79	78	81	80

Hona, grafiko bidez, aurkeztutako eskabideen eta emandako laguntzen bilakaera 2007tik 2009ra:

(2) Paragrafo hau aldatu da, 2. alegazioaren ondorioz.

Nabarmendu nahi dugu emandako laguntzen ehunekoa oso antzekoa izan dela aztertu dugun epean –ehuneko 80, gutxi gorabehera–, eskabideak igo arren.

Teknikariek 2009an izandako lan-zama ondoko taulan ageri da jasota:

Teknikari kopurua	11
Langile horiek egindako orduak, guztira	17.512
Aurkeztutako eskabideen kopurua	10.766
Eskabide bakoitzari batez beste eskainitako ordu kopurua	1,63

5. Gizarte Gaietako Departamentuak Oinarrizko Errentari buruzko Prozedura-eskuliburua prestatu du laguntza horiek emateko, baloratzeko eta izapidetzeko. Eskuliburu horrek laguntza horien izapidetzean dauden urratsak jasotzen ditu –guztira, zortzi–, bai eta laguntzak kudeatzeari eta ustiatzeari dagokienez aplikatzekoa den datu-basearekiko lotura ere.

Ganbera honek aitortzen du Departamentuak ahalegin bat egin duela laguntza horiek kudeatzeko.

Egindako lanean ikusten da prozedura horretan badirela hobetzeko moduko alderdiak; horien artean, ondokoak nabarmendu nahi ditugu (kontuan hartu behar da Departamentua ezartzen ari dela aipatzen diren alderdirik gehienak):

a. Aplikazio informatikoan komeniko litzateke, akatsak ekidite aldera:

- Eskabidearen dataren eta laguntza emateko epeen eremua sartzean aplikazioak berak ohartaraztea, gutxienez ere, egon litezkeen data inkoherentei buruz.

- Arrazoizko malgutasun baten barruan, modu automatikoan ezartzea zein izanen den behin betikoz emanen den diru-kopurua, hartara ekidinez eskuz eginiko kalkuletatik eratorritako akatsak.

- Dokumentazioa aurkezteko epea noiz bukatzen den ohartaraztea, kasua bada artxibatu ahal izateko epea gainditzen duten espedienteak.

- Ebazpen-proposamena eta gizarteratze-akordioaren eskabidea modu informatikoan lotzea.

b. Oinarrizko gizarte zerbitzuen zirkuitua eta komunikazioa hobetzea, zerbitzu horiek laguntza hauek kudeatzeari dagokionez funtsezko zeregina dute eta (eskatzailearen benetako egoera zein den bai baitakite). Interesgarria izanen litzateke aukera ematea oinarrizko gizarte zerbitzuek aplikazioan abiaraz dezaten espedientea, izapidetzea eta epeak azkartze aldera. Une honetan espedientea

zertan den kontsultatzeko aukera baizik ez dute, eta ez zaie formalki jakinarazten noiz bukatzen den balorazioa.

c. Besteak beste, ondokoak aztertu beharko lirateke:

- Balorazio-prozesua bukatzeko epea.

- Egindako azterketaren euskarri gisa espedienteetan sartu beharreko dokumentuak: Gizarte Segurantzaren eta Ogasunaren datu-baseen kontsulta, Cáritas-ekiko komunikazioa, laguntza eman izana interesdunari jakinaraztea...

- Moduluak jarduera irregularrei aplikatzeko irizpideak.

- SIPSS aplikazioan bete beharreko alderdiak: eremua, oharrak, irizpideak eta laguntza ukatzeko arrazoiak, teknikariek bete beharrekoa...

Horretaz gain, kudeaketa sistemaren aldaketa bat ere ari da garatzen, egun teknikariek egiten dituzten zenbait lan administrariak har ditzaten beren gain, teknikariak balorazio-eginkizunetan jardun daitezzen batik bat. Oinarrizko gizarte zerbitzuen eginkizun zehatzak ere ari dira aztertzen, Departamentua zuzenean ardura dadin horietaz (hartara, errepikatzea ekiditen da).

6. Iruña-Tuterako Cáritas-ekiko lankidetzak akordioa.

Elizbarrutiko Cáritas-ek bete izan ditu Administrazioarekin unean uneko lankidetzak-eginkizunak, zenbait kolektiboren larrialdi-egoerei aurre egite aldera. Gaur egungo egoera ekonomikoa ikusita, ordea, eginkizun hori orokortuz joan da, eta, nolabait ere, lankidetzak horren jatorrizko espiritua galdu da.

Hortaz, Diru-laguntzei buruzko Foru Legearen babesean, Gizarte Gaietako Departamentuak eta Cáritas-ek akordioak egin zituzten 2009an eta 2010ean, bi erakunde horien arteko lankidetzaren baldintzak eta prozedura arautzeko.

Akordio horien justifikazioa da laguntza ekonomikoaren eskabideak nabarmen ugaritu direla bizi dugun krisi ekonomiko honen kariatz, eta Administrazioak ezin izaten du beti eskaini erantzun zalu bat, eskatzaile jakin batzuen larrialdi-egoerei aurre egiteko. Larrialdi-egoera horietan, oinarrizko gizarte zerbitzuek eta Gizarteratzearen Atalak eskatuta, Cáritas-ek laguntza ekonomiko horien lehen ordainketaren zenbatekoa aurreratu ohi du, eta ondoren, Administrazioak diru hori itzuli ohi dio Cáritas-i.

Ordainetan, Cáritas-ek 25.000 euro jasotzen ditu urtean, aurrerakin horien kudeaketa gastuei aurre egiteko.

Finean, xedea damuturreko beharriazaneke egoera puntualen gaineko salbuespeneko jarduketa bat arautzea; interesdunei kalterik ez egitea bilatzen da, horrek haien gizarteratze prozesua kaltetuko lukeelako.

Hitzarmen horien oinarri arau-emaleei buruz ondokoa azpimarratu nahi dugu:

a. Diru-laguntzaren zenbatekoa –25.000 euro urte bakoitzerako– osotasunaren gaineko prezioaren arabera ezartzen da.

b. Laguntza horren xedea da Cáritas-ek emandako diru-aurrerakinek eragiten dituzten kudeaketa-gastuak ordaintzea.

c. Cáritas-ek zenbateko hori aplikatzearen justifikazioa da oinarritzko errentaren aurrerakinen bolumena justifikatzen duen urteko oroitidazkia. Hortaz, diru-laguntzaren justifikazioa ez dago lotuta aurrerakin horiek direla-eta Cáritas-ek egiaz egina ahal izan dituen kudeaketa-gastuekin.

2009an, Cáritas-ek, hitzarmen horren babesean, 1.061 laguntza aurreratu zituen guztira –oinarritzko errentako 999 eta aparteko laguntzetako 62–, 1,1 milioi egiten dutenak. Cáritas-ek aurreratutako laguntza-kopuruak 2009an emandako oinarritzko errentako laguntzen ehuneko 11 egiten du; laguntza horien zenbatekoak urte horretako gastu osoaren ehuneko 7 egiten du, eta ordainketa batez beste 17 egun aurreratzea dakar.

Cáritas-ek 2010eko azaroan zioenez, 2.100 laguntza aurreratu ditu ekitaldi horretan, eta horren kostua 2,1 milioikoa izan da. Zenbateko horiek erakusten dute, Departamentuak oraindik balioztatu ez baditu ere⁽³⁾, zein den entitate hori une honetan betetzen ari den egitekoaren garrantzia.

7. Oinarritzko errentaren prestazio ekonomikoen gaineko ikuskapen plana.

Beste edozein laguntza publikoren kasuan bezala, oinarritzko errenta emateko prozesua bukatuko litzateke kontrol prozedura multzo bat a posteriori aplikatzearekin, zeinaren bidez ziurtatu eta egiaztatuko bailitzateke prestazio horren onuradunak betekizunak eta baldintzak betetzen dituela.

Oinarritzko errentaren ezaugarri berariazkoek, batik batik azkar izapidetu beharrak eta hasierako epe motzak –sei hilabete–, zaildu egiten dute,

ordea, prestazioaren onuradunen gaineko kontrol-tresna iraunkorrak eta eragingarriak aplikatzea.

Hortaz, Departamentuak gizarte zerbitzuen arloko urteko ikuskapen planaren⁽⁴⁾ barruan sartu du “oinarritzko errenta emateko araudian jasotzen diren baldintzak betetzen direla egiaztatzea. Berezik, ondokoak:

1. *In situ* egiaztatzea oinarritzko errentaren laguntza jasotzen dutenek benetan duten bere bizilekua Gizarte Zerbitzuen Departamentuari jakinarazitako etxebizitzan.

2. Egiaztatzea oinarritzko errenta jasotzen dutenek lan-eskaintzarik baztertu ote duten justifikaziorik gabe.

Oinarritzko errentako 1.000 espediente aztertuko dira, bigarren atalari dagokionez; horietatik 100 espedientetan lehenengo atalaren ikuskapena ere eginen da.”

Lan-eskaintzak baztertzeari buruzko lana bukatu gabe dago txosten hau egin den egunean.

Lehenengo puntua –alegia, benetako bizilekua izateko baldintza– egiaztatzeko, gizarteratzearen atalak 105 jasotzaileko lagin bat aukeratu zuen, eta ondoko irizpideak baliatu zituen:

- 2009ko maiatzetik ekainera bitarte prestazioa jaso duten gizonak (bakarrik bizi direnak, bakarrik bizi eta seme-alabak dituztenak...). 500 bat onuradunek betetzen dute irizpide hori; hortaz, bostetik bat sartu da laginean.

- Nafarroako eremu geografiko ezberdinetakoak hautatu dira.

Ondoko taulan ageri dira 2010eko urrian izandako emaitzak, ikuskapenetik eta gizarteratzearen atalak gero egindako egiaztapenetatik heldu direnak:

	Zenbat
Zuzenak, lehendabiziko ikuskapenetik	40
Zuzenak, egindako egiaztapenenen ondorioz	27
Zehapen-espedientea ireki zaienak	15
Prestazioa zuhurtasunezko neurri gisa eteteko espedientea ireki zaienak	23
Guztira	105

Finean, urrian, aztertutako jasotzaileen ehuneko 36 inguruk zeukan anomaliaren edo irregularita-

(3) Paragrafo hau aldatu da, 3. alegazioaren ondorioz.

(4) Paragrafo hau aldatu da, 4. alegazioaren ondorioz.

sunen bat. Ehuneko handi samar hori bere testuiguruan aztertu behar da; izan ere, laginak a priori arrisku handiena zuten jasotzaileak hartu ditu.

Zehapen-espeditenteei dagokienez, horietako zazpiren emaitza izan da –data horretaz ari gara betiere– prestazioa amaiaraztea, laguntza itzuli behar izatea eta zehapena ezartzea. Zuhurtziazko etetearen espeditentetatik, 13 kasutan eman zaie behin betiko baja jasotzaileei.

2. helburua. Gizarte-prestazio honi buruzko estatistika nahiz aurrekontu arloko informazioa lortzea, Parlamentuaren eskerarekin bat.

Aurrekontua	2007	2008	2009	2010eko urria	Guztira
Eskariak (2006)	1.771.860				
Eskariak (2007)	4.818.120	2.126.481			6.944.601
Eskariak (2008)		6.758.880	4.493.595		11.252.475
Eskariak (2009)			15.747.774	9.897.887	25.645.661
Eskariak (2010)				12.870.365	12.870.365
Guztira	6.589.980	8.885.361	20.241.369	22.768.252	

Hartara, arestiko informazio horrekin bat, ikus daiteke oinarritzko errentaren ordainketak 2009tik aitzina bi aldiz baino gehiago igo zirela aurreko ekitaldiarekin alderatuta, eta 2010ean bere horretan jarraitu zuela gora egiteko joera horrek. Azken ekitaldi horri dagokionez, oinarritzko errentaren ordainketak 30 milioira hurbil daitezkeela uste dugu.

8. Oinarritzko errentatik heldu diren gastuen oihartzuna aurrekontuan.

Oinarritzko errentaren espeditenteei indarrean jarraitzen dutenez aurrekontu-ekitaldien artean, lortu beharreko aurrekontu-informazioa aldatu egiten da zer eperen arabera lortzen den. Horrenbestez, iruditu zaigu horren bilakaera ondoen erakusten duena dela ordainketak aztertzea kontuan hartuta zer ekitalditan egin zen eskabidea eta zer ekitalditan egin zen aurrekontu-egozpena; hona, bada, ordainketak 2010eko urrian:

Igoera hori zor zaio emandako laguntzen kopurua nabarmen igo izanari eta laguntzaren zenbatekoa bera igo izanari, lanbide arteko gutxieneko soldataren gaineko ehunekoak igo baita. Halatan, adibidez, oinarritzko errentaren jasotzaile bati dagokionez, lanbide arteko gutxieneko soldataren gaineko erreferentziako ehunekoak, gehieneko laguntzaren zenbatekoa ezartzen duena, ondoko bilakaera izan du:

Jasotzaile bakar baten oinarritzko errentaren gehieneko zenbatekoa	2008	2009	2010
Lanbide arteko guxieneko soldataren gaineko %	% 85	% 90	% 100

9. Oinarritzko errentaren eskabideak eta emandako laguntzak

Ondoko taulan ageri da aztertutako epean –2010eko abuztura bitarte– aurkeztutako eskabideen eta emandako laguntzen bilakaera:

	2007	2008	2009	2010eko abuztua
Aurkeztutako eskaerak	4.183	5.799	10.766	6.767
Onarturiko eskabideak	3.307	4.524	8.716	5.407
Artxibatutako eskabideak	230	308	640	304
Emandako laguntzen ehunekoak	79	78	81	80

Alegia, 2009an aurkeztutako eskabideak eta 2007koak alderatuz gero, aldaketa ehuneko 257koa da; emandako laguntzei dagokienez, berriz, aldea ehuneko 263koa da. 2010eko abuztura bitarte, 2009an izandako joera mantendu da.

Garrantzitsua da azpimarratzea ezen, igoera handi hori gorabehera, emandako laguntzek egi-

ten duten ehunekoa bere horretan mantentzen dela aurkeztutako eskabideekin alderatuta (ehuneko 80 inguru).

10. Ukatutako eskabideak

Ondoko taulan ageri dira aipatutako epean ukatutako eskabideak:

	2007	2008	2009	2010eko abuztua
Ukatutako eskabideak	646	967	1.410	788

Hortaz, ehuneko 218 aldatu dira 2007 eta 2009 bitarte ukatutako eskabideak.

Arrazoiari dagokienez, ondokoak izan dira nabarmenenak 2009an, kontuan hartuta ukoa etor daitekeela aipatzen diren zenbait arrazoi batera gertatzetik:

Ukatzeko arrazoiak	%
Gutxieneko diru-sarreren baremoa gainditzea	58
Bizilekua Nafarroan izatea ez egiaztatzea	27
Aurretiaz beste prestazio batzuk ez eskatzea	14
Datuak ezkutatzea edo/eta informazio okerra ematea	8
Adin-muga eta etxe independentearen baldintza ez betetzea	8
Oinarrizko errentaren eta beste prestazio batzuen arteko bateraezintasuna	8
Gizareratze akordioa ez sinatzea edo/eta ez betetzea	4
Lan eskaintza bati uko egitea	2
Gizarte bazterketako egoeran ez egotea	2
Beste zenbait	3

11. Departamentuan izapidetzeko epea

Zerbitzuen Zorroarekin bat, laguntza horiek emateko epea 45 egunekoa da, eskabidea Departamentuan aurkezten denetik zenbatzen hasita; onuraduna indarkeria sexistaren biktima den emakume bat baldin bada, epea hilabetekoa izanen da. Epea ordainketa sortzeko fasera arte luzatzen

da, baina ez du hartzen onuradunari laguntza egiazki ordaintzen zaion data.

Ondoko taulan ageri da, Ganbera honek egin-dako azterketarekin bat, batez besteko izapidetze-eparearen bilakaera⁽⁵⁾, eskabidea aurkezten denetik ordainketa egiten denera artekoa :

	2009	2010eko abuztua
Batez besteko izapidetze-epea, eskabidea aurkezten denetik ordainketa egiten denera artekoa	76,9 egun	73,2 egun

(5) Azterketa honetan ez da aintzat hartu bi hilabeteko epea, aurretiaz Oinarrizko Gizarte Zerbitzuek dutena eskatzailea gizarte-bazterketa egoeran dagoela edo arrisku hori duela baloratzeko.

Ordainketa sortu osteko 10 eguneko epean gauzatu ohi da benetako ordainketa.

2010ean egun gutxi batzuen murrizketa gertatu bazen ere -3 egun-, epeak luzaz gainditzen du

Departamentuan izapide dadin Zerbitzuen Zorroak ezarritako 45 eguneko epea. Halatan, eskabidea aurkezten denetik ordainketa sortzen den arteko epeak aztertuta, ondokoa ikus daiteke:

Izapidetzeko egunak	metatutako %	
	2009	2010eko abuztua
25	% 1,06	% 0,40
45 (Zerbitzuen Zorroan ezarritako epea)	% 10,47	% 3,66
50	% 17,40	% 6,11
70 (2010eko batez bestekoa)	% 44,28	% 48,91
75 (2009ko batez bestekoa)	% 48,68	% 58,84
80	% 56,91	% 73,30
85	% 66,03	% 80,10
90	% 70,47	% 84,75
100	% 83,10	% 94,30
120	% 93,08	% 98,42
130	% 95,97	% 99,29
150	% 98,94	% 99,94
+160	% 100	% 100

Alegia, 2009an izapidetutako espedienteen ehuneko 10,5 soilik eman ziren foru araudiak ezarzen duen 45 eguneko epearen barruan; 2010ean, ehuneko 4ra jaitsi da ehuneko hori.

2009ko espedienteen ehuneko 70 inguru 90 egun baino lehen izapidetzen dira; 2010ean, portzentaje hori ehuneko 85era igo da.

Epe horiek argitzeko arrazoen artetik bereziki nabarmendu nahi dugu Administrazioak informazio edo dokumentazio osagarria eskatzen diola eskatzaileari, hark igorritakoa osatze aldera; horrez gain, datu-baseko informazioan administra-

zio-akatsak egotea eta interesdunak errekursoak aurkeztu izana.

Halere, zehaztu beharra dago oinarrizko errenta premiazko beharrianak asetzeko prestazio bat dela. Hortaz, ez da beti lortzen ahal oreka bat izapidetze zalu eta azkarraren eta laguntza publikoaren onuradun orori eskatzen zaizkion baldintzen betetzea ziurra izateraren artean.

12. Oinarrizko errentaren laguntzak ezerezte, behin laguntza emanda.

2009ko ekitaldian eta 2010eko abuztura bitartekoan, 1.559 baja gertatu dira jada emanda zeuden laguntzetan. Hona arrazoi nagusiak:

Bajaren arrazoa	Guztira	%
Heriotza	20	1
Laneratzea, bere mota guztietan	749	48
Gizarteratze akordioa ez betetzea	45	3
Bizikidetasun egoera aldatzea	30	2
Egoera ekonomikoa aldatzea	113	7
Gizarteratze eta laneratze akordioa ez betetzea	404	26
Datuak ezkutatzea edo informazio okerra ematea	54	3
Lan eskaintza bati uko egitea	27	2
Beste erkidego batera aldatzea	44	3
Beste arrazoi batzuk	73	5
Guztira	1.559	% 100

Bajen ehuneko 48 gertatu da jasotzaileak lana aurkitu duelako, laneratze ekintza publikoaren barruko lan mota bat hain zuzen ere; horietako ehuneko 26, berriz, gizarteratze eta laneratze akordioa sinatu ez duten jasotzaileetatik heldu da.

13. Laguntzen batez besteko zenbatekoak

Ondoko taulan ageri da oinarrizko errentari buruzko adierazleen bilakaera

	2007	2008	2009	2010
LGSren bilakaera	570,60	600	624	633,30
Pertsona batentzako oinarrizko errentaren gehieneko zenbatekoa	485	510	561,60	633,30
Batez besteko zenbatekoa, espediente bakoitzeko	445,06	493,88	499,78	519,34
Batez besteko aurrekontu-gastua, onartutako eskabide bakoitzeko	2.492,34	2.765,73	2.888,73	2.965,43
Onuradunen batez besteko kopurua, unitate hartzaile bakoitzeko	2,34	2,36	2,31	2,33
Oinarrizko errentaren programako batez besteko egonaldia (hileak/urtea/jasotzailea)	7,02	7,7	7,26	-

Horiek azterturik, hauxe nabarmendu nahi dugu:

- Pertsona baten oinarrizko errentaren gehieneko zenbatekoa arian-arian hurbildu zaio lanbide arteko gutxieneko soldadari, eta baliokidetasuna 2010ean lortu da.
- Espediente bakoitzeko batez besteko zenbatekoa ehuneko 17 igo da 2007 eta 2010 bitarte.
- Izapidetutako eskabide bakoitzeko aurrekontu-gastua ehuneko 19 igo da epe horretan.

- Unitate hartzaile bakoitzeko batez besteko pertsona kopurua bere horretan mantendu da: 2,3 pertsona inguru.

- Oinarrizko errentaren programan egoteko denbora ere bere horretan mantentzen da: zazpi hilabete inguru.

14. Oinarrizko errentaren eskatzaileei buruzko azterketa

Ondoko taulan ageri da eskatzaileen bilakaera, generoa eta talde nagusiak kontuan hartuta.

	2007	2008	2009	2010eko abuztua
Eskatzailea, generoaren arabera				
Gizonezkoak	1.740	2.650	5.595	3.442
Emakumezkoak	2.443	3.149	5.171	3.325
Eskatzailea, taldeen arabera				
Gutxiengo etnikoa	944	1.027	1.396	730
Etorkinak	2.022	3.236	6.201	3.912
Autoktonoak	1.217	1.536	3.169	2.125

Ikus dezakegunez, hasiera batean, prestazio hau eskatzen zutenen artean, gizonezko baino emakumezko gehiago zegoen; azken bi urteetan, aldiz, joera hori aldatu da, eta emakumezkoak baino gehiago dira gizonezkoak.

Laguntza hori eskatzen duten taldeei erreparatuta, eskatzaile guztien ehuneko 50 baino gehiago dira etorkinak.

15. Oinarrizko errentaren hartzaileak, Nafarroako eremu geografikoen arabera

Ondoko taulan ageri da emandako oinarrizko errenten bilakaera, Nafarroako eremu geografikoen arabera.

	2007		2008		2009	
	Kopurua	%	Kopurua	%	Kopurua	%
Emandako errentak, eremu geografikoen arabera						
Ipar-mendebaldea	103	3,11	128	2,83	249	2,86
Ipar-ekialdea	58	1,75	81	1,79	130	1,49
Lizarra	271	8,19	398	8,80	729	8,36
Tafalla	280	8,47	342	7,56	653	7,49
Tutera	527	15,94	734	16,22	1.678	19,25
Iruña	1.583	47,87	2.082	46,02	3.677	42,19
Iruñerria	485	14,67	759	16,78	1.600	18,36
Guztira	3307	%100	4524	100%	8716	%100

Ikus daitekeenez, emandakoen ehuneko 60 inguru Iruñerriari dagozkie.

2009ko ekitaldian aurkeztutako eskabideak eta emandakoak eremu geografikoen arabera aztertuz gero, ondokoa da emaitza:

Geografia eremua	Emandakoen %, aurkeztutakoen gainekoak
Ipar-mendebaldea	68
Ipar-ekialdea	74
Lizarra	81
Tafalla	81
Tutera	80
Iruña	83
Iruñerria	81
2009ko batez besteko %	81

Alegia, Nafarroa osoko batez bestekoak baino txikiagoak dira ipar-mendebaldeko eta ipar-ekialdeko eremuetako ehunekoak.

Laburbilduz, eta azken ondorio gisa, Comptos Ganberak uste du:

- Oinarrizko errenta prestazio ekonomiko bermatu bat da, baliabide ekonomikorik ez duten familientzako, eta helburu du familia horien oinarrizko beharrak asetzea eta bazterketa-egoeran dauden pertsonak gizarteratzea eta laneratzea.

- Egungo egoera ekonomikoan, prestazio hori botere publikoen funtsezko tresna bat da, gizarte-ko pertsonarik ahulenen babesa ziurtatze aldera.

- Egoera ekonomiko horrek, eta enpleguaren gainean izan duen eraginak, berekin ekarri dute nabarmen igotzea oinarrizko errentaren laguntza jasotzeko eskabideak eta horrek dakarren gastu publikoa, eta, hartara, administrazio publikoak

behartuta daude erantzun zalu eta eraginkorra ematera, laguntza horien eskabideak azkar izapidetzeaz denaz bezainbatean.

- 2009ko eta 2010eko ekitaldietan, oinarrizko errentaren eskabideek halako bitik gora egin dute aurreko ekitaldiekin alderatuta, eta Nafarroako Gobernuaren aurrekontu-gastua hirukoiztu egin da. 2010eko gastua 30 milioi ingurukoa izanen dela aurreikusten da.

- Egoera honi ahalik eta txukunen erantzuteko, Departamentuak prozedura-eskuliburu bat taxutu du, laguntza horiek emateko oinarrizko izapideak arautzen dituena. Taxututako prozedura hori, ordea, konplexua da, barruko nahiz kanpoko iturrien bidez berrikusi eta egiaztatu beharreko agiri ugari aurkeztea eskatzen du, kalkulu eta balorazio ekonomikoak egitea eskatzen du eta laneratze eta gizarteratze akordio bat sinatu beharra dakar berekin; indarrean den bitartean baldintzak betetzen jarraitzen dela egiaztatu eta zaindu behar da orobat.

- Gizarte Gaietako Departamentuaren giza baliabideak eta baliabide materialak nabarmen igo diren arren, igoera hori ez da aski izan ziurtatzeko beteko dela, oro har, laguntza horiek Departamentuan izapidetzeko epea, zeina Nafarroako Gizarte Zerbitzuen Zorroaren arabera 45 egunekoa baita.

- Onuradunen ehuneko 50 inguru etorkinak dira.

- Prestazio horren zenbatekoari dagokionez adierazi beharra dago LGSren baliokidea izatera iritsi zela 2010ean, Gizarte Bazterketaren aurkako Planean ezarritako helburuarekin bat.

- Administrazioak laguntzak ebazteko zain egoerik ez duten larrialdi-egoerei erantzuteko, Departamentuak Iruña-Tuterako Cáritas-ekiko lankidetzak akordioa egin du, erakunde horrek laguntza horien lehen ordainketa aurrera dezan. Neurri horren bitartez irtenbide bat eman nahi zaie egoerarik larrienei.

Horregatik guztiagatik, Comptos Ganberak ondoko gomendioak egiten ditu:

Oinarrizko Errenta arautzen duen 120/1999 Foru Dekretua gaurkotzeko prozesua bukatzea⁽⁶⁾.

Laguntza publiko orotan gertatzen denez, oreka bilatu behar da, administrazioak laguntza izapidetzeko eta emateko zalutasunaren eta bali-

bide publikoen aplikazio orotan eskatu beharreko bermeen artean. Baina oinarrizko errentaren onuradunek bizi ohi dituzten baldintza bereziei erreparatuta –egungo egoera ekonomikoak hori guztia areagotu baizik ez du egin–, Administrazioak ahalginak biderkatu behar ditu kudeaketaren arloan, eta laguntzak emateko fasean, agian, lehentasuna eman beharko lioke malgutasunari, administrazio-zurruntasunaren edo kontrol prebentiboaren aldean. Horrek ekarriko luke, jakina, laguntza horiek emateko egungo araudia eta prozedura berraztertea.

Kontzesioari dagokionez malgutasunez jokatzeke ildo horretan⁽⁷⁾, Departamentuak oinarrizko errentaren hartzaileen gaineko gibekeko ikuskaritza edo kontrol lana areagotu beharko luke, ziurtatze aldera neurri hori, politika eta justizia sozialeko neurri hori, benetan behar duten pertsonen aplikatzen zaiela.

Oinarrizko errentaren kudeaketa-prozesuak hobetzeko prozesuarekin jarraitzea eta aztertzea, kasua bada, oinarrizko errentaren kudeaketako organoen gaur egungo giza baliabideak aski diren. Horrek guztiak helburu bikoitza du: laguntza horiek izapidetzeko epea egungo eskarien arabera izatea eta ongi aplikatzen dela ziurtatzea.

Bilatzea oinarrizko gizarte zerbitzuak laguntza horiek izapidetzeari eta kontrolatzeari dagokienez gehiago inplikatzeko.

Nafarroako Gizarteratze Plan berria onesteko prozesua bukatzea⁽⁸⁾, gizarte bazterketan egoteko arriskua duten taldeen egungo arazoak jasoko dituen, bai eta arazo horiek konpontzen saiatzeko behar diren neurriak ere.

Bestalde, 2011ko otsailean iraungiko da Aldi Baterako Langabezia- eta Laneratze-Programa, zeina Estatuko Enplegu-Zerbitzu Publikoak finantzatua baita eta helburu baitu estaldura ekonomikoa ematea, aparteko izaeraz, langabeziako sorospena edo kotizaziopeko prestazioa agortua duten langabeei. Iraungitze horren ondorioz, oinarrizko errentaren eskabideak areagotuko bide dira Nafarroan, eta baliabide berekiekin finantzatu beharko da.

Azkenik, Comptos Ganbera honek ondoko hausnarketak egiten ditu oinarrizko errentaren arazoaz denaz bezainbatean:

(6) Paragrafo hau aldatu da, 5. alegazioaren ondorioz.

(7) Paragrafo hau aldatu da, 6. alegazioaren ondorioz.

(8) Paragrafo hau aldatu da, 7. alegazioaren ondorioz.

Oinarrizko errentaren egungo ereduak elkartasun baldintzatua du oinarri; alegia, gizartea solidarioa da zenbait kolektiborekin, baina baldintza batzuk ezartzen ditu horretarako.

Halatan, oinarrizko errentaren helburu nagusia da ezinbesteko laguntza ekonomiko bat ematea familia ahulenei, baina laguntza hori emateko baldintza da, neurri handi batean, onuradunak gizarteratzea eta laneratzea. Halere, azken urteotako esperientzia ondokoa ari da erakusten:

- Enplegarritasunari begira oztopo ia gaindiezinak gertatzen dira zenbait kasutan: adin bateko kolektiboak, familia-arazoak edo osasun mentaleko arazoak dituztenak, etorkinen zenbait talde, eta abar.

- Laneratzeko aukera, egiazki, laneko profil onena duten pertsonen dute soilik. Alegia, lana aurkitzeko baldintzarik egokienak dituztenek soilik aurkitzen dute lana.

- Egungo egoera ekonomikoa areagotzen ari da oinarrizko errentaren eta onuradunak lan egiteko duen gogoaren arteko lotura, ezen ez oinarrizko errentaren eta lanpostu bat aurkitzearen artekoa.

- Oinarrizko errentaren kudeaketak dakarren administrazio-konplexutasuna eta laneratze-planetikoa lotura.

- Oinarrizko errentaren kudeatzaileek duten prestakuntzan, oro har, diziplina humanistak eta sozialak dira nagusi, ezen ez enplegu-politika aktiboetarako buruzkoak.

- Nolabaiteko kritika soziala dago programa horiek mendetasuna eta parasitismoa faboratzen dutela eta.

Horrenbestez, zenbait egile iradokitzen ari dira arian-arian hautsi behar dela prestazio ekonomikoaren eta laneratze-neurrien arteko lotura, halako moduan non prestazio ekonomikoa kotizaziorik gabeko pentsio izatera igaroko bailitzateke eta laneratze-neurriak enplegu-zerbitzu publikoek garatuko bailituzkete, baliabide publikoak egoera ekonomikoa zinez zailak konpontzeko erabiltze aldera⁽⁹⁾. Hau da: une honetan, enplegarritasun-arazo handiak dituzten taldeei eskainitako enplegu apurretako bat aurkitzeari lotzen baldin bazaio prestazio ekonomiko bat, foru erkidegoko botere⁽¹⁰⁾ eta erakunde publikoek gizarte-prestazio horren egungo araudia birformulatu edo berraztertu beharko dute, gutxienez ere.

Ignacio Cabeza del Salvador auditorea arduratu da lan honetaz, eta hark proposatuta eman da txosten hau, indarreko araudiak aurreikusitako iza-pideak bete ondoren.

Iruñean, 2011ko urriaren 25ean

Lehendakaria: Helio Robleda Cabezas

(9) Paragrafo hau aldatu da, 8. alegazioaren ondorioz.

(10) Paragrafo hau aldatu da, 9. alegazioaren ondorioz.

1. ERANSKINA. OINARRIZKO ERRENTA JASOTZEN DUTEN FAMILIEI BURUZKO TXOSTENAREN LABURPENA.

2010eko urtarrilean aurkeztu ziren Oinarrizko errenta jasotzen duten familiei buruzko III. txosteneko datuak, zeina departamentuaren aginduz egin baitzen.

Egiturazkoak edo tartekakoak	Aztertutako epean zehar modu jarraituagoan onuradun izandakoak (2001-2009)
Koiunturazkoak	2008-2009 ekitaldietako hartzaileak

Alegia, koiunturazko familiak dira oinarrizko errenta 2008an eta 2009an soilik jaso dutenak, aurreko urteetan ez baitute halako laguntzarik jaso; horien aurrez aurre daude, berriz, egiturazkoak; hau da, laguntza hori 2001etik 2009ra bitarteko epean modu jarraituagoan jaso dutenak, krisi ekonomikoari zuzenean lotuta egon gabe.

Izendapen hori soilik datza familiek oinarrizko errenta jaso duten denbora bereiztean, eta ez faktore soziologikoetan (bazterketaren ezaugarriak, zaugarritasuna, arriskua, eta abar). Finean, horren bidez ikasi nahi dena da krisi ekonomikoak oinarrizko errentaren hartzaileengan izandako eragina.

Txostena egiteko, Gizarte Gaietako Departamentuak emandako onuradunen datu-basea (SIPSS basea) baliatu da informazio-iturri gisa, bai eta Foru Erkidegoko gizarte ekimeneko zenbait entitatek emandako informazioa ere.

Txostenaren ondorioetatik ondokoak nabarmentzen ditugu, txosten honi dagokionez:

Txosten horrek azpimarra jartzen du krisi ekonomikoak oinarrizko errentaren onuradunengan duen eraginean; hartara, familia “egiturazkoak edo tartekakoak” eta “koiunturazkoak” bereizten dira, eta honela definitzen dira:

1. Datu orokorrak

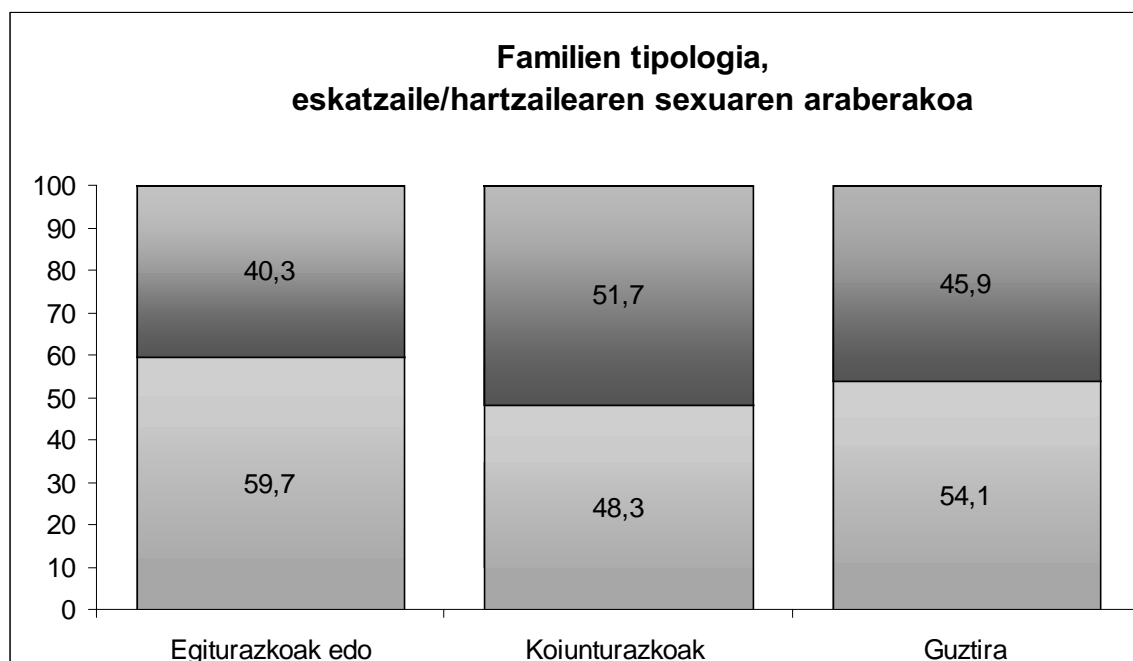
2009ko apirilean, 2.452 familian jasotzen zen oinarrizko errenta (2.492 unitate hartzaile). Horietako 1.207 familiak (ehuneko 49) 2008tik aitzina soilik jaso dute; hau da, koiunturazkotzat jotzen dira. Gainerakoak –ehuneko 51; alegia, 1.245– egiturazko familiak ziren, edo lehenago ere (2001-2009 epean zehar) onuradun izandakoak.

Egiturazko familien artean nabarmendu beharra dago 382k –ehuneko 31– sei urtez edo gehiago jaso dutela oinarrizko errenta 2001etik 2009rako epean, eta 100 familiak –ehuneko 8– etengabe jaso dutela laguntza bederlatzi urteotan.

Koiunturazkoei dagokionez, lau hartzailetatik batek jaso du oinarrizko errenta bi urteetan, eta lautik hiruk, berriz, urtebetez.

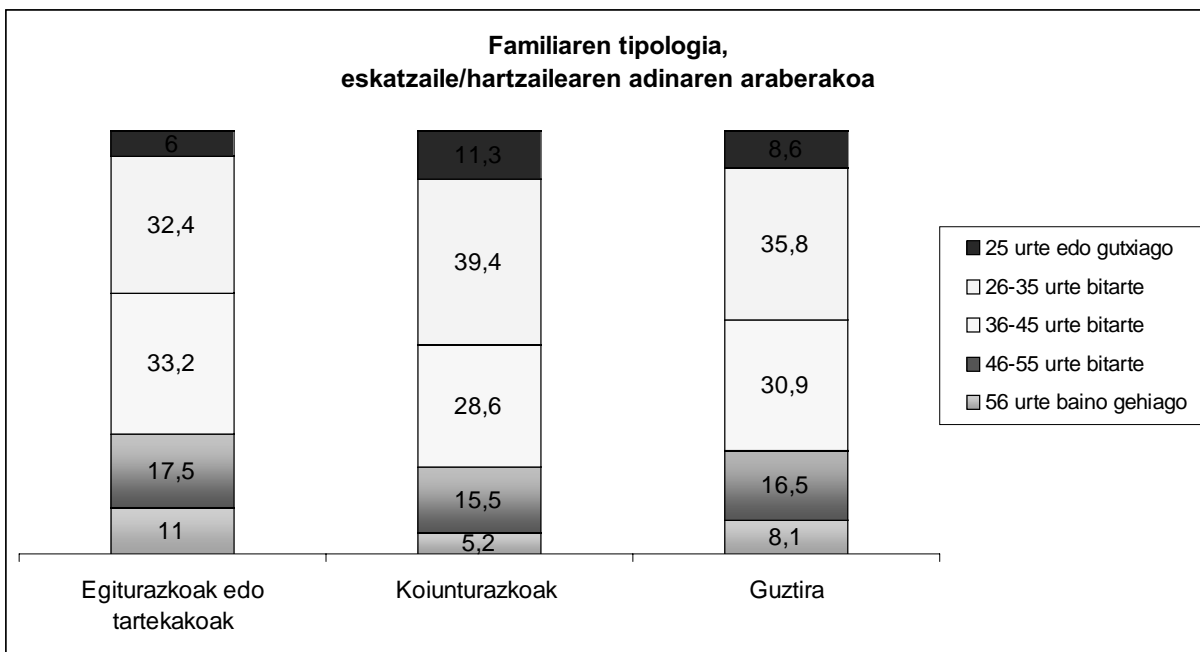
2. Hartzailearen profila:

Sexua. Egiturazko familien ehuneko 60 emakume batek ordezkutzen du; koiunturazkoetan, berriz, ehuneko 48.

Adina. 26 eta 45 urte bitarteko pertsonak osatzen dituzte egiturazko familien ehuneko 66 eta koiunturazkoen ehuneko 68. 56 urtetik gorakoak dira egiturazkoen ehuneko 11; koiunturazkoetan, berriz, ehuneko 5.

Emakumez osatuta daude egiturazko laguntza eskatzen duten 25 urtetik behetikoen ehuneko 90.

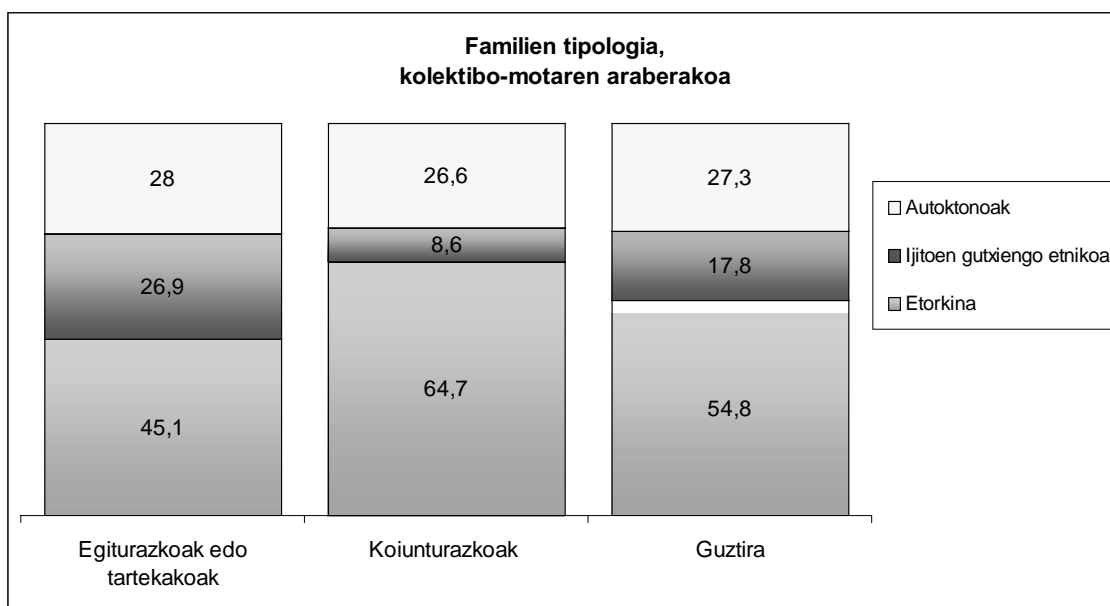
Iturria: Comptos Ganberak egina, SIPSSren datu-basea oinarri.

Kolektibo-motak:

- Ijitoen gutxiengo etnikoak egiturazko familien ehuneko 27 egiten du, eta koiunturazkoetan ehuneko 9ra jaisten da.

- Etorkinek egiturazko familien ehuneko 45 egiten dute, eta koiunturazkoen ehuneko 65.

- Autoktonoek gisa horretako ehunekoak egiten dituzte egiturazko nahiz koiunturazko familietan: ehuneko 28 eta 27, hurrenez hurren.

Iturria: Comptos Ganberak egina, SIPSSren datu-basea oinarri.

Etxearen deskribapena. Ondoko taulan kopurua aztertzen da, hartzaile motaren (egiturazkoakoiunturazkoak) eta kolektiboaren arabera.

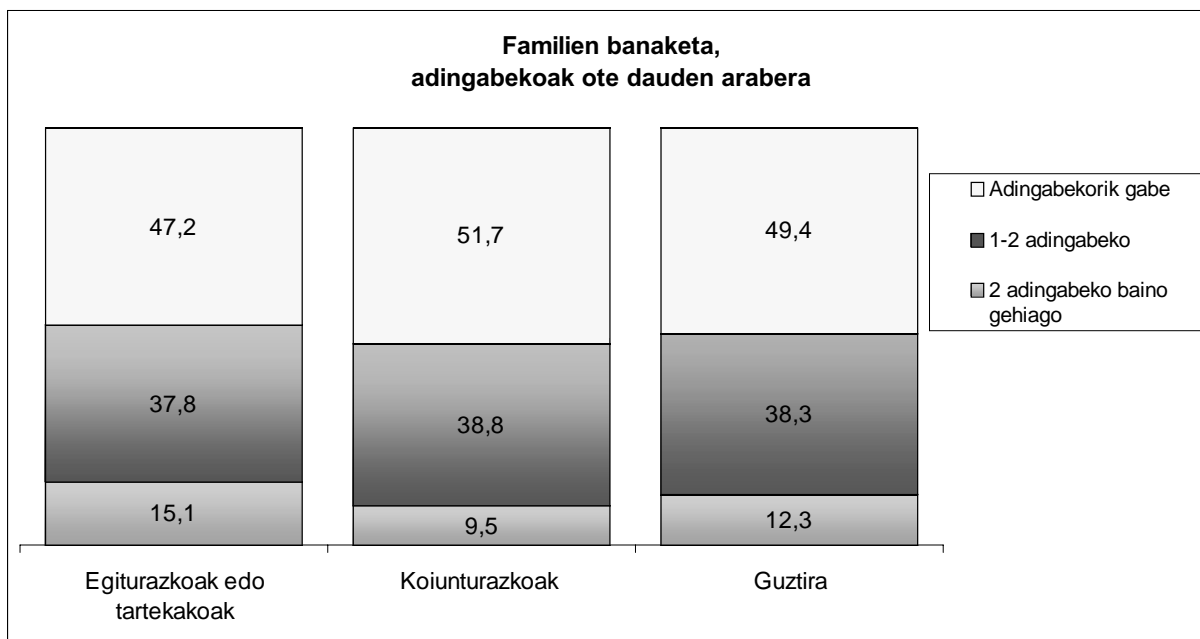
	Bakarrik bizi diren pertsonak	Gurasobakarrekoak	Seme-alabarik gabeko bikoteak	Seme-alabak dituzten bikoteak	Bestelakoak	Guztira
Koiunturazkoak	Autoktonoak	51,3	31,5	29,2	14,6	26,6
	Ijitoen gutxiengo etnikoa	3,5	7,5	6,9	20,0	8,6
	Etorkinak	45,1	61,0	63,9	65,4	81,6
	Guztira	100	100	100	100	100
Egiturazkoak edo tartetakoak	Autoktonoak	65,4	27,6	11,5	6,3	28,0
	Ijitoen gutxiengo etnikoa	6,3	26,7	48,1	55,0	26,9
	Etorkinak	28,3	45,8	40,4	38,7	70,7
	Guztira	100	100	100	100	100

Egiturazko familietan, bakarrik bizi diren hamar pertsonatik sei autoktonoak dira; hamar gurasobakarretik hiru etorkinak dira; seme-alabarik gabeko hamar bikotetik bost eta seme-alabak dituzten hamar bikotetik bost ijitoen etnikoak dira.

Koiunturazkoetan, bakarrik bizi diren hamar pertsonatik bost autoktonoak dira; hamar gurasobakarretik lau etorkinak dira; seme-alabarik gabeko hamar bikotetik hiru eta seme-alabak dituzten hamar bikotetik hiru etorkinak dira.

Adingabeak. Egiturazko etheen ehuneko 15etan 3 adingabe edo gehiago dago (ijitoen gutxiengoan, ehuneko 50etan); koiunturazkoetan, berriz, ia ehuneko 10ekoa da portzentajea.

Adingabeak dituzten familia horietan –batik bat, gurasobakarretan– emakumezkoek duten protagonismoa nabarmendu behar da (ehuneko 77 egiturazkoetan eta ehuneko 67 koiunturazkoetan); adingaberik gabeko etxeetan gizonezkoak dira nagusi, ehuneko 59 egiturazkoetan eta ehuneko 70 koiunturazkoetan.

Iturria: Comptos Ganberak egina, SIPSSren datu-basea oinarri.

Jarduera ekonomikoa. Nabarmena da iraupen luzeko langabeek pisu handiagoa dutela egiturazko familietan (ehuneko 29) eta jarduera irregularrak egiten dituztela koiunturazkoetan (ehuneko 12).

Egiturazkoen ehuneko 29 eta koiunturazkoen ehuneko 39 orain dela urtebete daude langabezi-an (sorospena jasotzen edo ez).

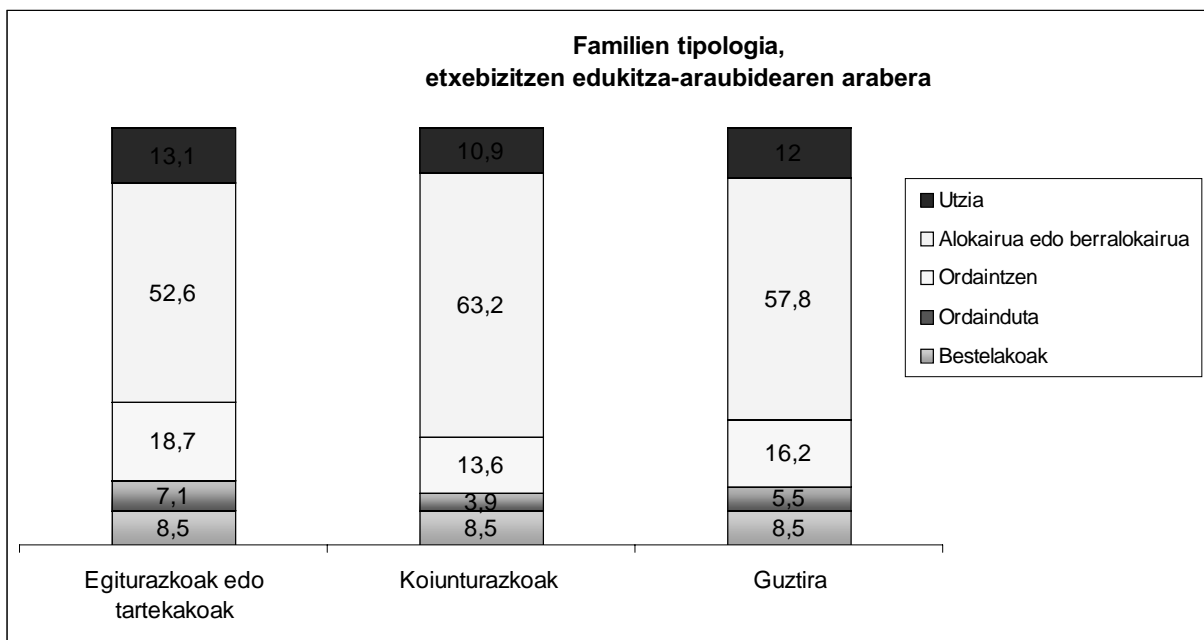
Egoera juridikoa. Egiturazko familietan, ehuneko 60 autoktonoak dira, eta beraz ez dute lan-baimenik behar; ehuneko 18 egoitza-baimena duten etorkinak dira, eta ehuneko 12, azkenik, egoera irregularrean edo egoitza-baimenik gabe daude.

Koiunturazko etxeetan, arestiko ehuneko horiek 49, 26 eta 19koak dira, hurrenez hurren.

. Alokairua eta berralokairua dira modurik erabilienak egiturazko nahiz koiunturazko familietan: ehuneko 53 eta 63, hurrenez hurren.

Egiturazkoen ehuneko 19 eta koiunturazkoen ehuneko 14 beren etxebizitza ordaintzen ari dira, eta etxebizitza galtzeko arriskua handia dela ikus daiteke.

Egiturazkoen ehuneko 7k eta koiunturazkoen ehuneko 4k ordainduta daukate etxebizitza. Egiturazko horien ehuneko 16ren kasuan hondatuta dago etxebizitza, eta koiunturazko kolektiboan ez dago hondatutako etxebizitzarik.

Iturria: Comptos Ganberak egina, SIPSSren datu-basea oinarri.

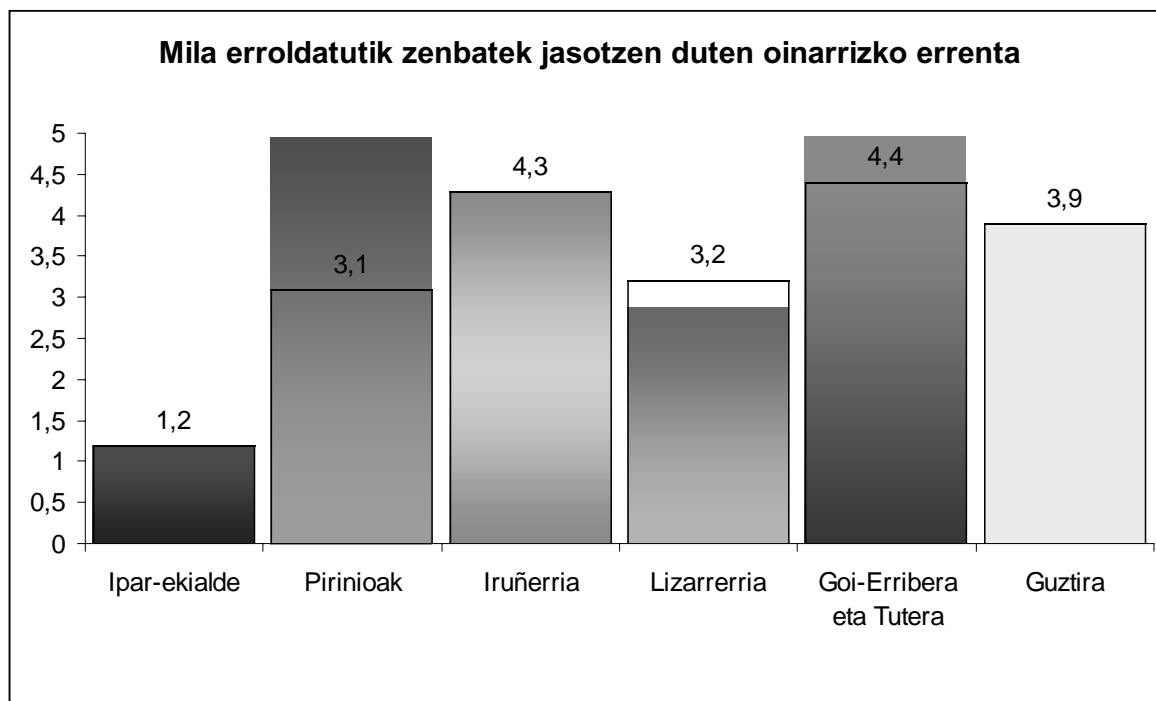
Arazo edo zailtasun nagusia. Egiturazkoetan, arazo nagusia heldu da langabeziatik –ehuneko 29–, gaixotasunetik –ehuneko 26–, egokitu ezinetik –ehuneko 23– eta egoera irregular batetik –ehuneko 19–. Koiunturazko etxeetan, arazoa langabeziatik –ehuneko 35– eta irregulartasunetik –ehuneko 34– heldu da.

Lurraldearen araberrako banaketa. Familien bi tipologia horietan, hamarretik sei Iruñerrian bizi

dira, eta laurdena baino gehixeago Goi Erriberan eta Tuteran.

Iruñeko auzoei eta Iruñerriari dagokienez, Alde Zaharrak eta Arrotxapeak hartzen dituzte egiturazko familiarik gehienak (horietako bakoitzak ehuneko 18); koiunturazkoak Arrotxapean (ehuneko 17), Txantrean (ehuneko 15) eta Alde Zaharrean (ehuneko 14) metatzen dira nagusiki.

Ondoko taulan ageri da mila erroltatutik zenbaterik jasotzen duten oinarritzko errenta:

Iturria: Comptos Ganberak egina, SIPSSren datu-basea eta Estatistikako Institutu Nazionalaren biztanleen errolda oinarri

3. Nafarroako gizarte-entitateek emandako datuen azterketa

Zenbait gizarte-entitateek emandako informazioaren azterketa kuantitatibo eta kualitatiboa egin da.

Azterketa kuantitatiboa

Ondokoak nabarmentzen dira kolektibo horiek gizarte-entitateetan duten tokiari dagokionez:

- Zenbatekoak: Oinarrizko errenta jasotzen duten 760 pertsona (ehuneko 30) joan dira gizarte-entitateen batera. Horietatik ehuneko 70 igaro da bakar batetik, eta gainontzekoak, bitatik edo gehiagotatik.

- Emandako zerbitzuak: Emandako zerbitzuen ehuneko 60 orientaziora eta enplegura bideratuak dira, ehuneko 15 gai juridikoetara eta gainontzekoak osasun gaietara, etxebizitzara...

- Ehuneko 51 gizonezkoak dira eta ehuneko 49 emakumezkoak; ehuneko 75ek 26 eta 45 urte bitarte dituzte. Artatutako emakumezkoen ehuneko 13k 25 urte baino gutxiago dituzte, gizonezkoen ehuneko 3ren aldean.

- Kolektiboak: Ehuneko 90 etorkinak dira (Magreb-etik eta Latinoamerikatik heldutakoak nabarmendu beharra dago), ehuneko 8 autoktonoak dira eta ehuneko 2 ijitoen etniakoak.

- Jasotako laguntzaren izaera: Artatutako pertsonen ehuneko 58k modu koiunturalean jasotzen dute laguntza, eta ehuneko 42k, berriz, modu egiturazkoan.

- Hona horiek dituzten arazoak: Ehuneko 43k irregulartasun-arazoak ditu, eta ehuneko 32k, berriz, langabezia-arazoak.

Azterketa kualitatiboa

Hartailearen profilari dagokionez, zenbait ondorio ateratzen ahal dira:

- Ez dute oinarrizko errentaren eta baliabideen gaineko informaziorik, edo informazioa eskasa da.

- Laguntza lehenengo aldiz jasotzen duten pertsonak eta, krisi ekonomikoaren ondorioz, ahulezia egoera gainditu ostean halako egoeran berriz dauden pertsonak dira.

- Etorkinak eta 65 urtetik goitiko pertsona autoktonoak daude krisiak gehien ukitutako taldeen artean.

- Kolektibo berriak azaldu dira: bertan bizitzen zenbait urte daramaten eta hizkuntza ez dakiten etorkinak, enplegu eske dabilzan emakume afrikarrak, tratu txarrak jasandako emakumeak, Errumaniako ijitoak, 25 urtetik beheitikoak...

- Familia, krisiari aurre egiteko funtsezko baliabide gisa. Funtsezko motelgailu bat da; hortaz,

garrantzitsua da neurriak abiaraztea, familia- eta gizarte-sarerik gabeko pertsonei dagokienez.

- Enplegua sortzea, krisiari aurre egiteko funtsezko tresna gisa, nahiz eta konponbide bakarra izan ez.

- Oinarrizko errenta laguntza positiboa da, baina ez da aski. Politika aktiboak eta pasiboak elkar lotzeko neurriak ezarri behar dira.

- Positibotzat jotzen da Errentako Gizarteratze-etxea izeneko programa pilotua, baina neurri gehiago ezarri behar dira.

- Prestakuntza-eskaria areagotu da.

- Administrazio publikoaren disfuntzioak konpondu behar dira, batez ere izapidetzeko epeei dagokienez.

- Nafarroako Gobernuko beste departamentu batzuk inplikatu beharra, batez ere prestakuntza-aren eta enpleguaren gaiei dagokienez.

2. ERANSKINA. GIZARTERATZE-ADIERAZLE NAGUSIAK.

	2007	2008	2009	2010
Gizarteratze taldeek artatutako pertsonak	192	362	467	
Babestutako enplegu soziala	679	748	716	750
Interes sozialeko erkelego-enplegua			263	427
Laneratze laguntzak (persona kopurua)	22	22	18	
Banakako lan-proiektuetarako laguntzak.	0	0	0	0
"Acceder" Programa	99	108	152	
Zailtasun bereziak dituzten pertsonak laneratzea	1.296	1.093	0	0
Gizarteratzearen arloan aritzen diren irabazi-asmorik gabeko gizarte-ekimeneko entitateentzako diru-laguntzak.	33	32	33	41
Toki entitateentzako diru-laguntzak, gutxiengo etnikoekiko esku-hartzeko sozialeko proiektuetarako			8	9
Gizarteratzeoko ekipoak etxebizitzaren arloan	1400	1300	565	
Gizarteratzeoko etxebizitzaren programa (erositako etxebizitza kopurua)	46	20	24	
Gizarteratzeoko laguntza bereziak (artatutako familia-unitateen kopurua)	446	671	1.154	635
Familia- eta gizarte-integrazioarako laguntzak.	31	38	39	19
Okupazio-zentroak (ikaspostu kopurua)	136			
Moldagabezia sozialean dauden helduen akonpainamendua	25	25	25	25
Egoitzako arreta	15	16	16	16
Diru-laguntzak, nahierara erabiltzekoak, komunitate terapeutikoan tratamendua jasotzen dutenentzat (erabiltzaile kopurua)	42	29	34	26
Oharra: Zenbat programaren kasuan, ez dira 2010eko datuak eman, ekitaldiaren amaieran baizik ezin baitira modu koherentean lortu.				

BEHIN-BEHINEKO TXOSTENARI EGINDAKO ALEGAZIOAK

Zure eskaintzari erantzunez eta Oinarrizko Errentaren Kudeaketari buruz Comptos Ganberak eginiko behin-behineko txostena dela-eta, Familia, Gazteria, Kirol eta Gizarte Gaietako Departamentuak ondoko alegazioak egin nahi ditu:

Lehenik eta behin, Ganbera horretako auditorek Gizarte Gaietan eta Garapenerako Lankidetzaren Zuzendaritza Nagusiko langileekin izandako tratu adeitsu eta profesionala eskertu nahi dugu.

1. 14. orrialdean esaten da Pentsioen Bulegoa 2010eko martxoan atxiki zitzaioela Gizarteratzearen Atalari. Atxikitzea, berez, 2007ko abuztuaren gertatu zen, orduan onetsi baitzen departamentuaren egungo egitura organikoa.

2. 18. orrialdean, gure ustez, ñabartu behar da langile teknikoaren lana oinarrizko osagaia dela laguntzen ematea erabakitzekeko prozesu horretan. Egia da oso garrantzitsua dela, baina administrazio arloko langileen lana ere garrantzi handikoa da; izan ere, izapidetzen diren eskabideek administrazio-lan zama handia eragiten dute, aurkeztu beharreko dokumentazioa egiaztatzearen ondorioz eta dokumentazio hori osatu gabe dagoenean egin beharreko errekerimenduen ondorioz. Onetsitako prozedura-eskuliburuaren eta ezartzen ari diren kudeaketa arloko hobekuntzen bidez administrazio-lana areagotu nahi da; izan ere, teknikariek egiten duten lanaren zati bat administrazio arloko langileek egin dezakete. Langile teknikoaren arloa ehuneko 36 indartu da, eta administrazio arloko langileena ehuneko 57, hain zuzen ere kudeaketa-prozedura berri horiek aplikatzearen ondorioz.

3. 21. orrialdean, Cáritas-ekiko hitzarmenaz ari delarik, 2010eko datuak biltzen dira, eta horiek Departamentuak baliozkotu gabe daude oraindik. Hortaz, uste dugu ez liratekeela txostenean jaso behar. Kontuan hartu beharra dago hitzarmenean soilik jasotzen direla oinarrizko errenta ematearen aldeko txostena duten pertsonen egindako aurrerakinak, ordainketa izapidetzen den bitartean egindakoak, eta hori ez da eragozpen Cáritas-ek, entitate pribatu bat den aldetik, hitzarmenetik kanpo, egoki irizitako beste aurrerakin batzuk egin diezazkien oinarrizko errenta jasotzeko eskubiderik ez duten pertsonen.

4. 23., 24., 25., 26. eta 27. orrialdeetako tauletan zehaztu egin beharko litzateke 2010eko datuak zein eperi buruzkoak diren, partzialak dira eta.

5. 29. orrialdean oinarrizko errenta arautzen duen foru dekretuari buruz ari delarik, proiektua

bukatuta dagoela adieraz dadin eskatzen dugu, falta den izapide bakarra Nafarroako Gizarte Ongizatearen Kontseiluarena delako (otsailaren 15erako eginen da deialdia), Nafarroako Gobernari aintzat har dezan igorri aurretik. Orobat eskatzen dugu aipa dadila proiektu horretan koiunturazko eta egiturazko onuradunak bereizten direla (txostenean aipatzen diren iraunkorrak, hain zuzen ere) eta orobat hartzen dela kontuan 24 hilabetetik gorako berritzei aplikatu beharreko prozedura.

6. 29. orrialdeko azken lerrokadan uste dugu argitu behar dela txostenean ikuskaritza indartu beharra aipatzen denean adierazi nahi dela laguntzak ematerakoan kontrola leunduz gero indartu beharko litzatekeela ikuskaritza, zeren, bestela, kontrol-jarduketak bikoiztuko genituzke.

7. 30. orrialdean, argitu nahi dugu prestatzen ari den plana "Nafarroako Gizarteratze Plana" deituko dela, eta ez "Gizarte Bazterketaren aurkako Plana", Europako joera berriei bat, alderdi inklusiboak, ezen ez baztertzailak, azpimarratzea bilatzen baita.

8. 31. orrialdean, nahiz eta hein handi batean gure egiten dugun hausnarketa, uste dugu egungo baliabide publikoak ez direla gutxi, ezta oinarrizko errentaren kasuan ere; izan ere, beharrian guztiak ase arte handi daiteke kontusaila, eta egin behar dena da dauden baliabideak optimizatu eta hobeki koordinatu, baliabideak ugariak eta askotarikoak baitira. Orobat uste dugu aipatu beharko litzatekeela sistemaren erreforma estruktural honek Nafarroako Parlamentuaren inplikazioa eskatzen duela, lege-aldaketa egin beharra dakarrelako.

Berriz ere eskertu nahi dugu Ganberaren profesionaltasuna eta txostenari alegazioak egiteko aukera eman izana.

Iruñean, 2011ko urtarrilaren 20an.

Gizarte Gaietan eta Garapenerako Lankidetzaren zuzendari nagusia: Marta Álvarez Alonso

AURKEZTUTAKO ALEGAZIOEI COMPTOS GANBERAK EMANIKO ERANTZUNA

Gizarte Gaietan eta Garapenerako Lankidetzaren zuzendari nagusiak behin-behineko txostenari eginiko alegazioak jaso eta aztertuta, aintzat hartu ditugu alegazioak, eta, hortaz, kasuko lerrokadak aldatu ditugu txostenean.

Iruñean, 2011ko urtarrilaren 25ean

Lehendakaria, Helio Robleda Cabezas